قبول إسلام المرء بإعتبار الظاهر

Pranimi i Islamit të dikujt nga e jashtmja

قبول إسلام المرء بإعتبار الظاهر

Pranimi i Islamit të dikujt nga e jashtmja

Autor: Abu Haxher

Përktheu: Abu Safiyah

PARATHËNIA E AUTORIT.

Me Emrin e Allahut, Mëshiruesit dhe Mëshirëbersit.

Sikur që është mjaftë e njohur nga ata që kanë lexuar tekstet të cilat "*Al-Aqeedah*" i ka shperndarë atëherë në libren "*Kjo është feja jonë*" dhe në artikujt e tjerë për Islamin e dispozitës (el-Islam el-Hukmij) duke u bazuar në citatet e dijetarëve shkruhet se është i pranuar mendimi që fjala la ilahe illAllah, namazi apo shënjat e tjera të Islamit nuk janë të mjaftueshme për gjykim të dikujt me Islam me të jashtmen në dynja; e kjo është zbatimi i dispozitave të një muslimanit mbi të sikurse është trashigimia, martesa, namazi pas tij etj. Prej përfundimëve që janë dhënë në fund të artikujve, janë këto citate në vijim:

> *"Prandaj thënia e fjalës la ilahe illAllah apo unë jam musliman nuk mund të merrën për argument për Islamin e dikujt për shkak të imitimi dhe të mundësis që pretendojnë se janë në Islam e kjo ka të bëj me shirkun e madh."*

Githashtu thuhet:

> *"E dyta prej asaj që mund të nxirrët është se kur diçka është e përbashkët mes muslimanve dhe kufarve – dhe nga kjo gjë e përbashkët lind dyshimi se nëse njeriu që e vepron këtë është musliman apo kafir – atëherë ky mendim është valid për të mos e pranuar dukjen apo një vepër të adhurimit për shenjë të Islamit ngase nuk është diçka ç'ka është e veçant për muslimanin muvahid."*

E shumë gjëra të tjera që tregojnë për faktin se ai që i jep dikujt gjykimin me Islam duhet të jetë i bindur se ai e ka akiden e saktë para gjykimit me Islam.

Por pas këshilles se disa vëllezerve dhe hulumtimit në këtë mesele, gjeta se përfundimi që është bërë me parë kundërshton argumentet e qarta të Kur'anit, Sunetit dhe kuptimit të Selefve.

Nuk ka dyshim se personi që tregon shirk apo kufr, qoftë në fjalë apo në vepër sikurse thirrja e dikujt tjetër pos Allahut, votimi në zgjedhjet demokratike, pretendimi se mushriku arsyetohet me injorancë dhe se është musliman derisa t'i ngritet argumenti apo gjëra të tjera që janë prej anuluesve të Islamit atëherë i tilli është kafir. Nuk përbën problem se nëse personi i tillë vjen duke pretenduar Islamin që ne të kërkojm nga ai që të hyjë në Islam duke e mohuar kufrin që ishte me parë. Por për atë që nuk dimë kufr apo shirk atëherë sheriati na ka obliguar t'a gjykojmë me atë të cilën e shfaq duke mos e shikuar realitetin e tij të brëndshem.

Me devijimin nga ky parim kam rënë në "el-tekfir bi el'umum" (tekfir të përgjithshëm) e që është bidat në Islam. Për me tepër është kusht që nuk është ne librin e Allahut dhe as në sunetin e të Dërguarit të Allahut, këtë duke e futur në gjykimin e dikujt me Islam, e kjo është kur personi i panjohur pretendon të jetë musliman duhet të sjellë argument për realitetin e pretendimit të tij para se t'i pranohet ajo.

Shkaku që unë jam ai që i ka postuar ato tekste gjithashtu unë jam përgjegjës t'a pranoj gabimin tim, të distancohem publikisht dhe t'i tërheqi fjalët e mija që i kam thënë dhe pastaj t'a them të vërtetën duke u bazuar në Kur'an, Sunet dhe kuptim të Selefve.

Por para kësaj dëshiroj t'i tregoj disa gabime që i kam bërë në mënyrë që zemra e vëmendshme të ketë kujdes nëse ka rënë në gabimet e njëjta ndaj gjetjes së hakut në ndonjë mesele që i prezantohet atij.

Gabimi i parë është që e kam marrë besimin e treguar me parë për Islamin e dispozitës duke mos e shikuar medh'hebin e Selefit në këtë çështje. Përkundrazi të gjitha argumentet duhen bazuar në Kur'an, Sunet dhe kuptimit të Selefve. Selefët janë të sigurt për kthim kur puna vije të kuptimi i saktë i fesë dhe argumentëve.

Evza'iju – Allahu e mëshiroftë – ka thënë:

اصْبِرْ نَفْسَكَ عَلَى السُّنَّةِ وَقِفْ حَيْثُ وَقَفَ الْقَوْمُ وَقُلْ بِمَا قَالُوا ، وَكُفَّ عَمَّا كَفُّوا عَنْهُ وَاسْلُكْ سَبِيلَ سَلَفِكَ الصَّالِحِ فَإِنَّهُ يَسَعُكَ مَا وَسِعَهُمْ

> "*Përmbaju sunetit me durim, ndalo aty ku ndaluan njerëzit (e tri gjeneratave të para) dhe thuaj atë që ata thanë, përmbaju nga ajo që ata u përmbajtën, ec rrugës së të parve tu të mirë sepse vërtetë do të mjaftojë ajo që u mjaftoj atyre.*"[1]

Për më shumë unë i kam studiuar librat e bidatçive kur kam shikuar për këtë mesele. Libiri "*Kjo është feja jonë*" – që është libra e parë të cilën e kam lexuar që ka argumentuar për këtë mendim – është e shkruar nga 'Abdul-Hakem el-Kahtanij që pretendon se ai që nuk i bën tekfir të gjithë njerëzit e sotëm është kafir në aslu-din (bazë të fesë), e që është teprim i qartë dhe gabim i madh. Pra, ky është rezultati kur i studion librat e bidatçive, fëlliqësia e tyre patjetër do të godet në një mënyrë apo tjetrën, kur i shikon librat e tyre apo i dëgjon fjalët e tyre. Allahu i mëshiroftë Selefët që na paralajmëruan nga kjo, Abdullah ibnu Ahmed – *Allahu i mëshiroftë* – transmeton në "*el-Sunneh*":

وَقَالَ ابْنُ طَاوُسٍ لِابْنٍ لَهُ وَتَكَلَّمَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبِدَعِ: «يَا بُنَيَّ أَدْخِلْ أُصْبُعَيْكَ فِي أُذُنَيْكَ حَتَّى لَا تَسْمَعَ مَا يَقُولُ»، ثُمَّ قَالَ: «اشْدُدْ اشْدُد».

> "*Ibnu Tavusi i ka thënë birit të tij ndërsa një burr prej bidatçive po fliste: 'O djali im futi dy gishtat ne veshet e tu derisa të mos dëgjosh atë që thotë.' Pastaj tha: 'Më fort, më fort.'*"

Gabimi i dytë është se unë kam besuar pastaj kam studiuar në vend se të studioj fillimisht pastaj të besoj. Nuk ka dyshim se ai që e ngulit në kokën e tij një besim të caktuar pastaj kërkon argumente për t'a mbrojtur besimin e tij do të bëhet i verbër dhe i kufizuar në studim. Ndërsa ai që studion pastaj beson do të jetë i çilter dhe i hapur në studim pa asnjë kufizim apo preferencë, e zemra e tij do të ndalet aty ku e gjen se është me afër të vërtetës.

Ne vërberin time i kam keqinterpretuar tekstet kur kam lexuar citatet e dijetarve që kanë thënë:

> "*Nëse ai është prej jehudive atëherë ai duhet...*"
>
> "*Nëse ai është prej të krishterve atëherë ai duhet...*"
>
> "*Nëse ai është prej atyre që mohojnë këtë dhe këtë atëherë ai duhet...*"
>
> "*Nëse kafiri falet në vend të luftës atëherë...*"

Nuk e kam vërejtur se të gjitha këto citate kanë të bëjnë me ata që i'u dihet gjendja fetare ndërsa ne po flasim për përsonin e panjohur (mexhhul-hal). Sigurisht ai që thotë publikisht: '*Besoj që demokracia është e lejuar dhe një rrugë për muslimanët e sotshëm të kenë zë në shoqeri.*' Përderisa

[1] Hiljetu el-Evlija', nr. 8257.

ai thotë la ilahe illAllah, falet dhe pretendon se është musliman atëherë natyrisht këtu ka argument që t'i kërkohet t'a distancoj veten e tij prej besimëve të tij para se të gjykohet me Islam. Por kur nuk shihet e nuk dëgjohet prej tij shirk dhe kufr atëherë situata është tjetër.

Gabimi i tretë është se nuk e kam zbatuar kufirin e qartë mes "el-Islam el-Hukmij" (Islami i dispozitës së jashtme në dynja) dhe "el-Islam el-Hakikij" (Islami i vërtetë që të shpëton nga zjarri i xhehnemit në ahiret) ngase – sikurse do të qartësohet në këtë shkrim – argumentet qartë e kanë bërë një kufi dhe dallim mes Islamit të dispozitës (el-Islam el-Hukmij) dhe Islamit të vërtetë (el-Islam el-Hakikij). "El-Islam el-Hukmij" (Islami i dispozitës) është ajo ç'ka e bën të ndaluar gjakun dhe pasurin në dynja, e pjesën tjetër të gjykimëve të muslimanve në të jashtmen zbatohen mbi të përderisa ai mundet me qenë munafik, i cili do të jetë në vendin më të thellë në zjarr. "El-Islam el-Hakikij" (Islami i vërtetë) është realiteti i Teuhidit të cilin vetëm Allahu e di; se a ka sinqeritet në thënien e tij të fjales la ilahe illAllah, a ka vërtetësi, dije, pranim, dorëzim, dashuri dhe bindje. Nuk mund t'a dimë kurrë ngase këto janë vepra të brëndshme. Kur themi: '*A e ka kuptuar Teuhidin?*' apo '*A e ka kuptuar kuptimin e fjalës la ilahe illAllah?*' apo '*A e ka mohuar tagutin?*' apo '*A është i sinqert në Teuhid?*' apo '*Ai e tha këtë për shkak të shokve të tij.*' Atëherë po gjurmojmë se ç'ka ka në zemrën e tij dhe të brëndshmen përderisa të gjitha këto mesele janë për realitetin e Islamit e nuk ka asgjë të bëj me Islamin e dispozitës.

Mënyra e vetme që ne themi me bindje se një njeri nuk e ka kuptuar Teuhidin apo nuk vepron sipas tij apo se e ka thënë shehadetin pa e plotësuar kuptimin e tij është kur ai shfaq ndonjë anulues që e asgjëson dëshmin e tij la ilahe illAllah sikurse:

- Nëse haptazi bën shirk të madh.
- Nëse refuzon t'a bëj tekfir atë që bën shirk të madh qoftë në teori apo praktik. Duke e arsyetuar mushrikun me injorancë se ai është musliman derisa t'i ngritet argumenti atij, i tilli bie në këtë pikë.
- Nëse e mbron apo polemizon për saktësin e rrugës së atyre që bëjnë shirk të madh.
- Nëse i kritikon njerëzit e Teuhidit për tekfirin e tyre ndaj mushrikve dhe pretendon se kjo është prej teprimit.
- Nëse e mbron apo polemizon për ndonjë tagut në kalim të kufijve.

E gjëra të tjera që tregojnë se të shprehurit e tij të fjalës la ilahe illAllah është pa dije, bindje, vërtetësi, pranim, dorëzim, sinqeritet dhe dashuri.

Por kjo është kështu derisa t'i shfaq këto ai vet, ndërsa tekfiri i atij që thotë la ilahe illAllah Muhamedun rasulullah dhe i bën veprat e jashtme të Islamit thjeshtë është i bazuar në mundësi dhe supozime, e që është rreptësisht e ndaluar në këtë mesele sikurse do të sqarohet në pjesën tjetër të tekstit.

E lus Allahun të ma pranoj kthimin tim, t'a largoj barrën e asaj që e kam thënë me parë prej meje dhe të me udhëzoj mua në atë që Ai është i Kënaqur dhe atë që e Do. Ngase Allahu di përderisa ne nuk dimë dhe Allahu nxjerr ligje ndërsa ne nuk nxjerrim ligje, e Allahu është Falësi i të gjitha mekatëve. Amin.

Kapitull: Dallimi mes “El-Islamu el-Hukmij” (Islami i dispozitës) dhe “El-Islamu el-Hakikij” (Islami i vërtetë)

Allahu – *i Lartësuar* – thotë:

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا ۖ قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَٰكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ ﴿١٤﴾

《 **Arabët e shkretëtirës (**beduinet**) thanë: “Ne besuam.” Thuaj: “Ju nuk keni bësuar, por vetëm se thoni, ‘Ne jemi nënshtruar (**në Islam**)’, pasi besimi nuk ka hyrë akoma në zemrat tuaja...** 》 [49:14]

Ibnu Kethiri – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

يَقُولُ تَعَالَى مُنْكِرًا عَلَى الْأَعْرَابِ الَّذِينَ أَوَّلَ مَا دَخَلُوا فِي الْإِسْلَامِ ادَّعَوْا لِأَنْفُسِهِمْ مَقَامَ الْإِيمَانِ ، وَلَمْ يَتَمَكَّنِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِهِمْ بَعْدُ :) قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ(.وَقَدِ اسْتُفِيدَ مِنْ هَذِهِ الْآيَةِ الْكَرِيمَةِ : أَنَّ الْإِيمَانَ أَخَصُّ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا هُوَ مَذْهَبُ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ ، وَيَدُلُّ عَلَيْهِ حَدِيثُ جِبْرِيلَ ، عَلَيْهِ السَّلَامُ ، حِينَ سَأَلَ عَنِ الْإِسْلَامِ ، ثُمَّ عَنِ الْإِيمَانِ ، ثُمَّ عَنِ الْإِحْسَانِ ، فَتَرَقَّى مِنَ الْأَعَمِّ إِلَى الْأَخَصِّ ، ثُمَّ لِلْأَخَصِّ مِنْهُ .

> *“I Lartësuari duke ua mohuar beduinëve të cilët me fillimin e hyrjës në Islam pretenduan për vetet e tyre imanin por imani nuk zuri vend në zemrat e tyre, thotë: ‘**Arabët e shkretëtirës (**beduinet**) thanë: ‘Ne besuam.’ Thuaj: ‘Ju nuk keni bësuar, por vetëm se thoni, ‘Ne jemi nënshtruar (**në Islam**)’, pasi besimi nuk ka hyrë akoma në zemrat tuaja.**’ Nga ky ajet i begatshëm mund të nxirret se imani është më i veçant se Islami sikurse që është ky edhe medh’hebi i Ehlu Sunnetit dhe Xhematit gjithashtu edhe hadithi i Xhibrilit – ‘alejhi selam – argumenton për këtë, kur ai pyeti për Islamin pastaj për imanin pastaj për Ihsanin, duke bërë dallim nga e përgjithëshmja deri tek më e veçanta, pastaj për tek edhe më e veçant se ajo.*

قَالَ الْإِمَامُ أَحْمَدُ : حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ ، أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ ، عَنِ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ : أَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – رِجَالًا وَلَمْ يُعْطِ رَجُلًا مِنْهُمْ شَيْئًا ، فَقَالَ سَعْدٌ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَعْطَيْتَ فُلَانًا وَفُلَانًا وَلَمْ تُعْطِ فُلَانًا شَيْئًا ، وَهُوَ مُؤْمِنٌ ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – : " أَوْ مُسْلِمٌ " حَتَّى أَعَادَهَا سَعْدٌ ثَلَاثًا ، وَالنَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – يَقُولُ : " أَوْ مُسْلِمٌ " ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – : " إِنِّي لَأُعْطِي رِجَالًا وَأَدَعُ مَنْ هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُمْ فَلَمْ أُعْطِهِ شَيْئًا ; مَخَافَةَ أَنْ يُكَبُّوا فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ " . أَخْرَجَاهُ فِي الصَّحِيحَيْنِ مِنْ حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ ، بِهِ . فَقَدْ فَرَّقَ النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – بَيْنَ الْمُسْلِمِ وَالْمُؤْمِنِ ، فَدَلَّ عَلَى أَنَّ الْإِيمَانَ أَخَصُّ مِنَ الْإِسْلَامِ .

> *Imam Ahmedi ka thënë na ka treguar Abdur-Razaku se na ka treguar Ma’meri nga Zuhrijju nga ‘Amir ibnu Sa’d ibnu Ebij Vekas nga babai i tij se ka thënë: “**I Dërguari i Allahut ﷺ u jepi diçka (**nga plaçka e luftës**) dy burrave dhe nuk i jepi një burrit (**të tretë**) prej tyre asgjë. Sa’di tha: ‘O i Dërguari i Allahut ﷺ i jepe filanit dhe filanit dhe nuk i jepi filanit (**të tretit prej tyre**) asgjë e ai është mu’min (**besimtar**), i Dërguari i Allahut ﷺ tha: ‘Apo musliman?’ derisa Sa’di e përsëriti këtë tri herë dhe i Dërguari i Allahut ﷺ tha: ‘Apo musliman.’ Pastaj i Dërguari i Allahut ﷺ tha: ‘Unë i jepi një njeriut dhe e lë atë që është më i dashur tek unë nga ata, nuk u jepi asgjë nga frika***

se do të hidhen në zjarr mbi fytyrat e tyre.’ *E tregojnë në sahihun e tyre (Bukhariu dhe Muslimi) nga hadithi i Zuhrijjut. Këtu i Dërguari i Allahut ﷺ bëri dallim mes muslimanit dhe mu’minit (besimtarit), dhe kjo argumenton për imanin që është më i veçant sikurse Islami.*”[2]

Ubjedullah ibnu ‘Adij ibnu el-Khijar – *Allahu qoftë i kënaqur prej tij* – transmeton:

بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – جَالِسٌ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ أَصْحَابِهِ ، إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَسَارَّهُ ، فَلَمْ يَدْرِ مَا سَارَّهُ بِهِ حَتَّى جَهَرَ رَسُولُ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – فَإِذَا هُوَ يَسْتَأْذِنُ فِي قَتْلِ رَجُلٍ مِنَ الْمُنَافِقِينَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – حِينَ جَهَرَ : " أَلَيْسَ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ؟ فَقَالَ الرَّجُلُ : بَلَى وَلَا شَهَادَةَ لَهُ . قَالَ : أَلَيْسَ يُصَلِّي ؟ قَالَ : بَلَى وَلَا صَلَاةَ لَهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – " أُولَئِكَ الَّذِينَ نَهَانِي اللَّهُ عَنْهُمْ " .

“***Përderisa i Dërguari i Allahut ﷺ ishte ulur në mesin e shokve të tij erdh një njeri dhe ia tregoj atij një sekret, nuk ishte e ditur se ç’farë sekreti i tregoj derisa i Dërguari i Allahut ﷺ e shfaqi e ai*** *(njeriu)* ***kërkonte leje për vrasjen e një njeriut nga munafikët. I Dërguari i Allahut ﷺ tha haptazi: ‘A nuk dëshmon se nuk ka të ardhuruar pos Allahut (****La ilahe illAllah****)?’ (****Ky burri****) tha: ‘Po, por nuk ka shahadet për të.’ (****I Dërguari i Allahut ﷺ****) tha: ‘A nuk falet?’ (****Ky burri****) tha: ‘Po, por nuk ka namaz për të.’ I Dërguari i Allahut ﷺ tha: ‘Këta janë ata të cilët Allahu me ka ndaluar prej tyre.’***”[3]

Ibnu Abdul-Berr – *Allahu e mëshiroftë* – në shpjegimin e këtij hadithi ka thënë:

وَفِي قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – : " أُولَئِكَ الَّذِينَ نَهَانِي اللَّهُ عَنْهُمْ " رَدٌّ لِقَوْلِ الْقَائِلِ لَهُ : بَلَى وَلَا صَلَاةَ ، بَلَى وَلَا شَهَادَةَ لَهُ ; لِأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – قَدْ أَثْبَتَ لَهُ الشَّهَادَةَ وَالصَّلَاةَ ، ثُمَّ أَخْبَرَ أَنَّ اللَّهَ – عَزَّ وَجَلَّ – نَهَاهُ عَنْ قَتْلِ مَنْ هَذِهِ صِفَتُهُ ، وَأَنَّهُ لَا يُكَلَّفُ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُقِرَّ ظَاهِرًا وَيُصَلِّيَ ظَاهِرًا ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ ، فَإِنْ كَانَ ذَلِكَ صَادِقًا مِنْ قَلْبِهُ يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ ، وَمَنْ خَادَعَ بِهَا فَهُوَ مُنَافِقٌ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ، وَلَا يَجُوزُ قَتْلُهُ مَعَ إِظْهَارِهِ الشَّهَادَةَ

“*Në fjalët e të Dërguarit të Allahut ﷺ:* ***‘Këta janë ata të cilët Allahu me ka ndaluar prej tyre.’*** *Ka demant për atë që thotë: ‘Po, por nuk ka namaz për të. Po, por nuk ka shehadet për të.’ Ngase i Dërguari i Allahut ﷺ i’a pranoj atij shehadetin edhe namazin pastaj tregoj se Allahu e ka ndaluar atë nga vrasja e atyre që kanë këto cilësi dhe se ai nuk është i ngarkuar më shumë vetëmse me pranimin nga e jashtmja, namazin e jashtëm dhe se llogaria e të tillit është me Allahun. E nëse kjo është me sinqeritet nga zemra e tij duke kërkuar me këtë fytyrën e Allahut, i tilli hynë në xhenet. E ai i cili mashtron më to ai është munafik në vendin më të thellë të zjarrit. Nuk lejohet vrasja e tij se bashku me shfaqjen e shehadetit.*”[4]

Sufjan el-Theurij – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

النَّاسُ مُسْلِمُونَ ، مُؤْمِنُونَ فِي أَحْكَامِهِمْ وَمَوَارِيثِهِمْ وَالصَّلاةِ عَلَيْهِمْ ، وَالصَّلاةِ خَلْفَهُمْ ، لا يُحَاسَبُ الأَحْيَاءُ ، وَلا يُقْضَى عَلَى الأَمْوَاتِ ، فَنَسْمَعُ بِالشَّدِيدِ ، فَنَخْشَاهُ ، وَنَسْمَعُ بِاللَّيِّنِ فَنَرْجُوهُ ، وَنَكِلُ عِلْمَ مَا لا نَعْلَمُ إِلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى " .

---

[2] Tefsiri i ibnu Kethirit të Sures Huxhurat.
[3] Imam Maliku në el-Muvetta, 592.
[4] El-Istidhkar el-Xhami’ li Medhahib Fukahā el-Emsar.

"Njerëzit janë musliman, besimtar në gjykimet e tyre, në trashigimin e tyre, falja e namazit për ta dhe pas tyre. Nuk ka llogari për të gjallet e tyre dhe të vdekurit e tyre nuk gjykohen. Ne e dëgjojmë rreptësinë pastaj i frikësohemi asaj, e dëgjojmë të butën pastaj e dëshirojmë atë dhe i'a dorzojmë diturinë e asaj që nuk kemi dije Allahut."[5]

Ebu el-Kasim el-Lalakaij – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

أَنَا الْحَسَنُ بْنُ عُثْمَانَ ، أَنَا أَحْمَدُ ، قَالَ : نَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى ، قَالَ : نا مُعَاوِيَةُ ، قَالَ : نَا أَبُو إِسْحَاقَ ، قَالَ : " سَأَلْتُ الْأَوْزَاعِيَّ ، قُلْتُ : أَتَرَى أَنْ يَشْهَدَ الرَّجُلُ عَلَى نَفْسِهِ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ ؟ قَالَ : وَمَنْ يَقُولُ هَذَا ؟ قُلْتُ : وَكَيْفَ يَقُولُ ؟ قَالَ : يَقُولُ أَرْجُو ، وَلَكِنَّهُمُ الْمُسْلِمُونَ تَحِلُّ مُنَاكَحَتُهُمْ وَذَبَائِحُهُمْ ، وَتَجْرِي عَلَيْهِمُ الْحُدُودَ ، وَهُمْ فِي الِاسْمِ عِنْدَنَا مُسْلِمُونَ ، وَلَا نَدْرِي مَا يَصْنَعُ اللَّهُ بِهِمْ ، وَلَا أَشْهَدُ عَلَى أَحَدٍ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – بِالنَّجَاةِ .

"(Transmetohet) Nga el-Hasen ibnu 'Uthman nga Ahmedi nga Bishr ibnu Musa nga Mua'vijeh prej Ebu Is'hakut se ka thënë: 'E pyeta Euza'ijun. I thashë: a e sheh se një njeri duhet të dëshmoj për vetën e tij se është besimtar (mumin)?' Tha: 'E kush e thotë këtë?' Thashë: 'E si duhet të thotë?' Tha: 'Duhet të thotë dëshiroj (të jam besimtar) ngase ata janë musliman që është hallall martesa me t'a dhe e therura e tyre, hududi (kufijt e caktuar prej Allahut – kjo përfshinë dënimin) zbatohet mbi t'a dhe se ne bashkë me ata jemi musliman me emër e ne nuk e dim se ç'ka do të bëj Allahu me ata dhe se nuk dëshmoj për askënd pas të Dërguarit të Allahut ﷺ me shpëtim.'"[6]

Ibnu Tejmijjeh – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

قبول الإسلام الظاهر يجري على صاحبه أحكام الإسلام الظاهرة: مثل عصمة الدم، والمال، والمناكحة، والموروثة، ونحو ذلك. وهذا يكفي فيه مجرد الإقرار الظاهر، وإن لم يعلم ما في باطن الإنسان.كما قال صلى الله عليه وسلم: «فإذا قالوها عصموا مني دمائهم وأموالهم إلا بحقها، وحسابهم على الله» .وقال: «إني لم أؤمر أن أنقب عن قلوب الناس ولا أن أشق بطونهم» .

*"Pranimi i Islamit nga e jashtmja ngërthen zbatimin e gjykimëve të jashtme të Islamit sikurse është mbrotja e gjakut, pasurisë, nikahut, trashigimisë, e të ngjashme. Kjo mjafton në pranimin e të jashtmes edhe nëse nuk dihet se ç'ka ka njeriu brenda (prej besimëve) sikur që tha i Dërguari i Allahut ﷺ: '**Kur t'a thonë atë atëherë e kanë të mbrojtur prej meje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e saj. E llogaria e tyre është me Allahun.**' Dhe ka thënë: '**Nuk jam urdhëruar t'i çaj zemrat e njerëzve e as ti hapi barqet e tyre.**'*

ولهذا يقاتل الكافر حتى يسلم أو يعطي الجزية، فيكون مكرهاً على أحد الأمرين. ومن قال: لا تؤخذ الجزية من وثني قال: إنه يقاتل حتى يسلم. وأما الإيمان الباطن الذي ينجي من عذاب الله في الآخرة، فلا يكفي فيه مجرد الإقرار الظاهر، بل قد يكون الرجل مع إسلامه الظاهر منافقاً، وقد كان على عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم منافقون، وقد ذكرهم الله تعالى في القرآن في غير هذا موضع، وميز سبحانه بين المؤمنين والمنافقين في غير موضع.

[5] El-Ibaneh el-Kubra nga Ibn Battah, 2/87.
[6] Sharh Usul el-I'tikad Ehl el-Sunneh ve el-Xheme'ah, 5/1054.

E për këtë luftohet kafiri derisa të bëhet musliman apo t'a paguaj xhizjen duke e detyruar t'a bëj njerën nga të dy çështjet. E ai që thotë: 'Xhizja nuk i mirret atij që adhuron idhuj.' Thuhet: 'Ai luftohet derisa të bëhet musliman.' Sa i përket imanit të brendshëm që të shpëton nga dënimi i Allahut në ahiret nuk mjafton vetëm pranimi nga e jashtmja, por njeriu mund të jetë munafik bashkë me Islamin e tij të jashtëm edhe në kohën e të Dërguarit të Allahut ﷺ kishte munafik e Allahu i ka përmendur në më shumë se në një vend në Kur'an nga kjo (që e përmendem në këtë shkrim) duke dalluar në mes besimtarve dhe munafikve më shumë se në një vend."[7]

[7] Dar el-Te'arud el-'Akl ve el-Nakl, 7/434-435.

Kapitull: Njerëzit gjykohen duke u bazuar vetëm në të jashtmen e tyre

I Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë:

أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ ، فَإِذَا قَالُوهَا عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ ، إِلا بِحَقِّهَا ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

"***Jam urdhëruar t'i luftoj njerëzit derisa të thonë la ilahe illAllah (****nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë pos Allahut****) kur t'a thonë atë atëherë e kanë të mbrojtur prej meje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e saj. E llogaria e tyre është me Allahu.***"[8]

Në një transmetim tjetër thuhet:

أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ ، عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ ، إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى

"***Jam urdhëruar t'i luftoj njerëzit derisa të dëshmojnë la ilahe illAllah ve enne muhammeden rasulullah (****nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë pos Allahut dhe se Muhammedi është i Dërguari i Allahut****), e falin namazin dhe e japin zeqatin pasi t'a bëjnë këtë atëherë e kanë të mbrojtur prej meje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e Islamit. E llogaria e tyre është me Allahu.***"

Ibnu Rexhebi – *Allahu e mëshiroftë* – në shpjegimin e këtij hadithi ka thënë:

وَمِنَ الْمَعْلُومِ بِالضَّرُورَةِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْبَلُ مِنْ كُلِّ مَنْ جَاءَهُ يُرِيدُ الدُّخُولَ فِي الْإِسْلَامِ الشَّهَادَتَيْنِ فَقَطْ، وَيَعْصِمُ دَمَهُ بِذَلِكَ، وَيَجْعَلُهُ مُسْلِمًا، فَقَدْ «أَنْكَرَ عَلَى أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَتْلَهُ لِمَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَمَّا رَفَعَ عَلَيْهِ السَّيْفَ، وَاشْتَدَّ نَكِيرُهُ عَلَيْهِ»

"*Prej asaj që dihet nga domosdoshmëria është se Pejgamberi ﷺ pranonte prej çdo kujt i cili vinte tek ai duke dashur të hyjë në Islam me dy shehadetat, vetëm. E nga kjo i'a mbronte gjakun atij dhe e konsideronte musliman ngase vërtetë (i Dërguari i Allahut ﷺ) i'a mohoj Usames ibnu Zejdit vrasjen e atij që tha, 'la ilahe illAllah' pasi i'a ngriti shpatën atij, e ai (i Dërguari i Allahut ﷺ) i'a mohoj këtë (veprim) ashpër atij (Usames).*"[9]

Gjithashtu ibnu Rexhebi – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

وَبِهَذَا الَّذِي قَرَّرْنَاهُ يَظْهَرُ الْجَمْعُ بَيْنَ أَلْفَاظِ أَحَادِيثِ هَذَا الْبَابِ، وَيَتَبَيَّنُ أَنَّ كُلَّهَا حَقٌّ، فَإِنَّ كَلِمَتِي الشَّهَادَتَيْنِ بِمُجَرَّدِهِمَا تَعْصِمُ مَنْ أَتَى بِهِمَا، وَيَصِيرُ بِذَلِكَ مُسْلِمًا، فَإِذَا دَخَلَ فِي الْإِسْلَامِ، فَإِنْ أَقَامَ الصَّلَاةَ، وَآتَى الزَّكَاةَ، وَقَامَ بِشَرَائِعِ الْإِسْلَامِ، فَلَهُ مَا لِلْمُسْلِمِينَ، وَعَلَيْهِ مَا عَلَيْهِمْ، وَإِنْ أَخَلَّ بِشَيْءٍ مِنْ هَذِهِ الْأَرْكَانِ، فَإِنْ كَانُوا جَمَاعَةً لَهُمْ مَنَعَةٌ قُوتِلُوا.

"*E ajo që e kemi pohuar shfaq përmbledhjën e fjalëve të hadithëve në këtë kaptinë duke e bërë të qartë se të gjitha ato janë hak ngase vetëm të dy shehadetat e mbrojnë atë i cili vjen me ato, duke u bërë me këtë musliman. Kur njeriu hynë në Islam pastaj falet dhe e jep zeqatin e i*

[8] Bukhariu, Muslimi dhe të tjerë.
[9] Xhami' el-'Ulum wa el-Hikem, 1/228.

zbaton ritualet e Islamit, atij i takon ajo që u takon muslimanve (prej të drejtave) dhe atij i takon ajo që u takon atyre (prej obligimëve) e nëse e lë ndonjë gjë nga këto shtyllat (i tilli vritet), nëse janë xhemat që refuzojnë, luftohën."[10]

Dhe – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

وَفِي " صَحِيحِ مُسْلِمٍ " عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ «النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا عَلِيًّا يَوْمَ خَيْبَرَ، فَأَعْطَاهُ الرَّايَةَ وَقَالَ: امْشِ وَلَا تَلْتَفِتْ حَتَّى يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَيْكَ فَسَارَ عَلِيٌّ شَيْئًا، ثُمَّ وَقَفَ، فَصَرَخَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عَلَى مَاذَا أُقَاتِلُ النَّاسَ؟ فَقَالَ: قَاتِلْهُمْ عَلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ، فَقَدْ عَصَمُوا مِنْكَ دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ» فَجَعَلَ مُجَرَّدَ الْإِجَابَةِ إِلَى الشَّهَادَتَيْنِ عِصْمَةً لِلنُّفُوسِ وَالْأَمْوَالِ إِلَّا بِحَقِّهَا، وَمِنْ حَقِّهَا الِامْتِنَاعُ مِنَ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ بَعْدَ الدُّخُولِ فِي الْإِسْلَامِ كَمَا فَهِمَهُ الصَّحَابَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ.

*"Në 'Sahihun e Muslimit' nga ebij Hurejrate – Allahu qoftë i kënaqur prej tij – se Pejgamberi ﷺ e thirri Alijun ditën e hajberit i'a dha atij flamurin dhe i tha: **'Shko dhe mos u kthe derisa Allahu të bëj fitimtar.' E Aliju u nis pakë pastaj u ndal dhe thirri: 'O i Dërguari i Allahut mbi cilin parim t'i luftoj njerëzit?' tha: 'Luftoj ata mbi atë që të dëshmojnë la ilahe illAllah dhe se Muhammedi është i Dërguari i Allahut nëse e bëjnë këtë atëherë e kanë të siguruar prej teje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e saj ndërsa llogaria e tyre është me Allahun.'** Kështu (i Dërguari i Allahut) dy deshmitë (la ilahe illAllah Muhammedun rasulullah) i ka bërë përgjigjje të vetmë për sigurin e tyre dhe pasurive të tyre pos me të drejtën e saj, dhe prej të drejtës se saj (kur ajo e kërkon) është ndalimi nga namazi dhe zeqati pas hyrjes në Islam ashtu siç e kuptuan Sahabet – Allahu qoftë i kënaqur prej tyre."*[11]

I Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë:

مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا فَذَلِكَ الْمُسْلِمُ الَّذِي لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ فَلَا تُخْفِرُوا اللَّهَ فِي ذِمَّتِهِ

"***Kush falë namazin tanë, drejtohet kah kibla jonë dhe e ha të theruren tanë atëherë i tilli është musliman i cili është nën besën e Allahut dhe besën e të Dërguarit të Tij. Mos e tradhëtoni Allahun në besën e Tij.***"[12]

Në shpjegimin e këtij hadithit thuhet:

وَفِيهِ أَنَّ أُمُورَ النَّاسِ مَحْمُولَةٌ عَلَى الظَّاهِرِ ، فَمَنْ أَظْهَرَ شِعَارَ الدِّينِ أُجْرِيَتْ عَلَيْهِ أَحْكَامُ أَهْلِهِ مَا لَمْ يَظْهَرْ مِنْهُ خِلَافُ ذَلِكَ .

"Në këtë (hadith) është ajo që çështjet e njerëzve i përkatsohën të jashtmes. Kushdo që shfaq shenja të fesë atëherë mbi të zbatohen gjykimet e njerëzve të saj përderisa nuk shfaqet ajo që e kundërshton këtë."[13]

'Umer ibnu el-Khattab – *Allahu qoftë i kënaqur prej tij* – ka thënë:

---

[10] Xhami' el-'Ulum wa el-Hikem, 1/230.
[11] Xhami' el-'Ulum wa el-Hikem, 1/230.
[12] Bukhariu.
[13] Fat'h el-Berij Sharh Sahih el-Bukhari.

إِنَّ أُنَاسًا كَانُوا يُؤْخَذُونَ بِالْوَحْيِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّ الْوَحْيَ قَدْ انْقَطَعَ وَإِنَّمَا نَأْخُذُكُمْ الْآنَ بِمَا ظَهَرَ لَنَا مِنْ أَعْمَالِكُمْ فَمَنْ أَظْهَرَ لَنَا خَيْرًا أَمِنَّاهُ وَقَرَّبْنَاهُ وَلَيْسَ إِلَيْنَا مِنْ سَرِيرَتِهِ شَيْءٌ اللَّهُ يُحَاسِبُهُ فِي سَرِيرَتِهِ وَمَنْ أَظْهَرَ لَنَا سُوءًا لَمْ نَأْمَنْهُ وَلَمْ نُصَدِّقْهُ وَإِنْ قَالَ إِنَّ سَرِيرَتَهُ حَسَنَةٌ

"Vërtetë njerëzit gjykohëshin me shpallje në kohën e të Dërguarit të Allahut ﷺ ndërsa shpallja është ndalur. E tani ne ju gjykojmë me atë që vini duke e shfaqur tek ne prej veprave tuaja. Ai i cili e shfaq tek ne të mirën i tilli është i besuar tek ne dhe e afrojmë atë afër neve e nuk është (punë) e jona aspak sa i përket të brendshmës së tij, Allahu do t'a marrë në llogari për të brendshmën e tij ndërsa ai i cili e shfaq tek ne të keqën të tillit nuk i besojmë kurrë dhe nuk e vërtetojmë edhe nëse thotë se e brendshmja e tij është e mirë."[14]

Ebu Is'hak el-Fezarij – shok i Imam el-Euza'ij – transmeton se ibnu ebu Unejseh ka thënë:

سَأَلْتُ حَمَّادًا : عَنِ الصِّغَارِ وَالْكِبَارِ مِنَ السَّبْيِ يُصِيبُهُمُ الْمُسْلِمُونَ ، أَيُبَاعُ أَحَدٌ مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الذِّمَّةِ . قَالَ : أَمَّا الصَّغِيرُ فَلا ، وَأَمَّا الْكَبِيرُ فَإِنْ أَبِي أَنْ يُسْلِمَ فَلا بَأْسَ " وَسَأَلْتُ هِشَامًا عَنْ ذَلِكَ ، فَقَالَ : أَمَّا الصَّغِيرُ فَلا ، وَأَمَّا الْكَبِيرُ فَإِنْ أَبَى أَنْ يُسْلِمَ فَلا بَأْسَ , وَسَأَلْتُ الأَوْزَاعِيَّ : عَنِ السَّبْيِ مِنَ الرُّومِ وَالصَّقَالِبَةِ يُصَابُونَ صِغَارًا أَوْ كِبَارًا ، فَقَالَ : مَنْ أُصِيبَ مِنْ سَبْيِ الرُّومِ صَغِيرًا فَلا يَبِعْهُ مِنْ أَهْلِ الذِّمَّةِ . وَمَنْ أُصِيبَ مِنْ عَبِيدِهِمْ قَدْ بَلَغَ ، وَعَرَفْتَ أَنَّكَ إِنْ أَمَرْتَهُ بِالإِسْلامِ أَسْلَمَ فَمُرْهُ بِالإِسْلامِ ، وَلا تَبِعْهُ مِنْهُمْ . وَمَنْ أُصِيبَ مِنْ عَبِيدِهِمْ قَدْ بَلَغَ ، وَلا يُسْلِمُ إِنْ أَمَرْتَهُ ، لَمْ يَلْزَمْكَ أَنْ تَدْعُوَهُ إِلَى الإِسْلامِ ، وَبِعْهُ مِنْهُمْ إِنْ شِئْتَ . وَمَنْ أُصِيبَ مِنَ الصَّقَالِبَةِ ، أَوِ الْحَبَشِ ، أَوِ التُّرْكِ ، أَوْ أَهْلِ الأَدْيَانِ ، أَوْ غَيْرِهِمْ مَنْ لَيْسَ لَهُ دِينٌ يَعْرِفُهُ ، وَلا يُفْصِحُ ، وَإِنَّمَا دِينُهُ مَا دَعَوْتَهُ إِلَيْكَ أَجَابَكَ إِلَيْهِ فَهُوَ مُسْلِمٌ ، فَإِذَا مَلَكْتَهُ فَلا تَبِعْهُ مِنْهُمْ ، وَمَنْ أُصِيبَ مِنَ الْكِبَارِ فَادْعُهُ إِلَى الإِسْلامِ ، وَعَلِّمْهُ ، فَإِنْ أَبَى فَبِعْهُ إِنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَإِسْلامُهُ أَنْ يَقُولَ : لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ . قُلْتُ : فَإِنْ قَالَهَا بِلِسَانِهِ ، وَلَمْ يَعْرِفْ ذَلِكَ بِقَلْبِهِ ؟ قَالَ : إِذَا قَالَهَا فَهُوَ مُسْلِمٌ ، ثُمَّ تُعَلِّمُهُ بَعْدُ " .

"E pyeta Hamadin për të vegjëlit dhe të rriturit që i kapin muslimanët për rob, a duhet të i'u shitën ata 'Ehli el-Dhimmeti'[15]*? Tha: 'Sa i përket të vegjlëve, jo. E sa i përket të rriturve nëse refuzojnë të bëhen musliman atëherë nuk ka dëm (të shitën).' Gjithashtu e kam pyetur edhe Hishamin për këtë ndërsa tha: 'Sa i përket të vegjlëve, jo. E sa i përket të rriturve nëse refuzojnë të bëhen musliman atëherë nuk ka dëm (të shitën).' E kam pyetur Euza'ijn për të kapurit rob prej romakve dhe 'el-sakalibeti'*[16] *qoftë të vegjël apo të rritur ndërsa ai tha: 'Ai që kapet rob nga romaket prej të vegjlëve atëherë mos u'a shit atë 'Ehli el-Dhimmeti'. E ai i cili kapet prej skllevërve të tyre që ka arritur pjekurin (madhore) dhe e sheh se po t'a urdhëroje me Islam do bëhej musliman atëherë urdhëroje për Islam dhe mos e shit atë tek ata ('Ehli el-Dhimmeti'). E ai i cili kapet prej skllevërve të tyre që ka arritur pjekurin (madhore) e nuk bëhet musliman nëse e urdhëron atë atëherë nuk është detyrë e jotja t'a thërrasësh atë në Islam, e nëse do shite atë tek ata ('Ehli el-Dhimmeti'). E ai i cili kapet prej 'el-sakalibeti' apo prej etiopianve apo prej turkve, apo prej njerëzve të fevë tjera apo të tjerë prej atyre nga ata që kanë ndonjë fe, e ai*

[14] Bukhariu.

[15] Këta janë jomuslimanët që janë nën mbrojtjën e muslimanve, kudo që përmendet 'Ehli el-Dhimmeti' (njerëzit e besës) atëherë kihet për qëllim këta që janë nën mbrojtjën e muslimanve në vendet Islame kur e paguajn xhizjen.

[16] Këta janë një popull që jetonte në perëndim të Bullgarisë e që sot janë shpërndarë në shumë vende të Evropës lindore që të tillet sotme quhën sllav. Kudo që përmendet 'el-sakalibeti' (sllavët) atëherë kihet për qëllim këta.

nuk di dhe nuk di të flasë mirë atëherë feja e tij është ajo që e thirrë ti nëse përgjigjet atëherë ai është musliman, nëse e ke në pronë atë mos e shit tek ata ('Ehli el-Dhimmeti'). E ai që kapet prej të rriturve atëherë thirre në Islam dhe mësoje atë e nëse refuzon atëherë nëse do shite tek ata ('Ehli el-Dhimmeti') ndërsa Islami i tij është nëse thotë: 'La ilahe illAllah.' Thashë: 'Ç'ka nëse e thotë me gjuhën e tij e nuk e njeh këtë me zemër?' Tha: 'Nëse e thotë atë ai është musliman pastaj mësoje atë pas kësaj.'"[17]

Imam Shafi'ij – *Allahu e mëshiroftë* – në "el-Umm" duke folur për sinqeritetin e pëndimit thotë:

هَلْ هِيَ إلَّا أَنَّ هَذَا مِمَّا لَا يَعْلَمُهُ إلَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَأَنَّ حُكْمَ اللَّهِ تَعَالَى فِي الدُّنْيَا قَبُولُ ظَاهِرِ الْآدَمِيِّينَ وَأَنَّهُ تَوَلَّى سَرَائِرَهُمْ وَلَمْ يَجْعَلْ لِنَبِيٍّ مُرْسَلٍ وَلَا لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ أَنْ يَحْكُمَ إلَّا عَلَى الظَّاهِرِ وَتَوَلَّى دُونَهُمْ السَّرَائِرَ لِانْفِرَادِهِ بِعِلْمِهَا وَهَكَذَا الْحُجَّةُ عَلَى مَنْ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ . وَأَخْبَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْ قَوْمٍ مِنْ الْأَعْرَابِ فَقَالَ { قَالَتْ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلْ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ } فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَمْ يَدْخُلْ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِهِمْ وَأَنَّهُمْ أَظْهَرُوهُ وَحَقَنَ بِهِ دِمَاءَهُمْ قَالَ مُجَاهِدٌ فِي قَوْلِهِ " أَسْلَمْنَا " ، قَالَ أَسْلَمْنَا مَخَافَةَ الْقَتْلِ وَالسِّبَاءِ

"Kjo është nga ato gjërat që diturinë e saj e ka vetëm Allahu. Gjykimi i Allahut në dynja është pranimi i të jashtmes së njerëzve ndërsa Ai i ka marrë përgjegjësin për të brendshmet e tyre, e nuk e ka bërë asnjë Pejgamber të dërguar e askënd prej krijesave që të gjykojnë pos me të jashtmen ndërsa përkrah këtyre Ai e morri përgjegjësin për të brendshmet për shkak të qenurit i Vetmi që ka dije për këtë, e kështu me radhë është argumenti ndaj atyre që thojnë këto fjalë (këtu e ka për qellim demantin ndaj atyre që nuk e pranojnë pëndimin e jashtëm apo dyshojnë në saktësin e tij). Allahu ka treguar për disa njerëz prej beduinve duke thënë:

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا ۖ قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَٰكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ ﴿١٤﴾

《 ***Arabët e shkretëtirës (****beduinet****) thanë: "Ne besuam." Thuaj: "Ju nuk keni bësuar, por vetëm se thoni, 'Ne jemi nënshtruar (****në Islam****)', pasi besimi nuk ka hyrë akoma në zemrat tuaja…*** 》 [49:14]

Ai ka treguar se imani nuk ka hyrë në zemrat e tyre por ata e shfaqën atë nga e jashtmja dhe me këtë Ai e ndaloj gjakun e tyre (të derdhët). Muxhahidi për fjalët e Tij:

أَسْلَمْنَا ﴿١٤﴾

《 ***… ne jemi nënshtruar …*** 》 [49:14]

Ka thënë: 'Jemi nënshtruar nga frika e vrasjës dhe të kapurit për rob.'

(قَالَ الشَّافِعِيُّ) وَأَخْبَرَ اللَّهُ جَلَّ ثَنَاؤُهُ عَنْ الْمُنَافِقِينَ فِي عَدَدِ آيٍ مِنْ كِتَابِهِ بِإِظْهَارِ الْإِيمَانِ وَالِاسْتِسْرَارِ بِالشِّرْكِ وَأَخْبَرَنَا بِأَنْ قَدْ جَزَاهُمْ بِعِلْمِهِ عَنْهُمْ بِالدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنْ النَّارِ فَقَالَ { **إنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنْ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا** } فَأَعْلَمَ أَنَّ حُكْمَهُمْ فِي الْآخِرَةِ النَّارُ بِعِلْمِهِ أَسْرَارَهُمْ وَأَنَّ حُكْمَهُ عَلَيْهِمْ فِي الدُّنْيَا إنْ أَظْهَرُوا الْإِيمَانَ جُنَّةٌ لَهُمْ ، وَأَخْبَرَ عَنْ طَائِفَةٍ غَيْرِهِمْ فَقَالَ { **وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إلَّا غُرُورًا** }

[17] El-Sijer nga Ebu Is'hak el-Fezarij.

(Imam Shafi'iju ka vazhduar duke thënë) e Allahu ka treguar për munafikët në disa ajete në librin e Tij me shfaqjen e imanit dhe fshehjen e shirkut. Ai na ka treguar se nga Dija e Tij për ta i shpërblen ata me vendin më të thellë në zjarr ku thotë:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَن تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾

《 ***Vërtetë munafikët do të jenë në vendin më të thellë në Zjarrë dhe nuk do të gjesh asnjë ndihmues për ta.*** 》 [4:145]

Ai ka treguar se gjykimi i tyre në ahiret është zjarri për shkak të Dijes së Tij për të brëndshmët e tyre dhe se gjykimi i Tij për ta në dynja është nëse shfaqin imanin atëherë kjo është mburojë për ta, Ai ka treguar për një grup tjetër pos tyre ku thotë:

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾

《 ***E kur munafikët dhe ata në zemrat e të cilëve ka sëmundje, thanë: Allahu dhe i Dërguari i Tij, nuk na premtuan asgjë veçse shpresa të kota!*** 》 [33:12]

وَهَذِهِ حِكَايَةٌ عَنْهُمْ وَعَنْ الطَّائِفَةِ مَعَهُمْ مَعَ مَا حَكَى مِنْ كُفْرِ الْمُنَافِقِينَ مُنْفَرِدًا وَحَكَى مِنْ أَنَّ الْإِيمَانَ لَمْ يَدْخُلْ قُلُوبَ مَنْ حَكَى مِنْ الْأَعْرَابِ وَكُلَّ مَنْ حَقَنَ دَمَهُ فِي الدُّنْيَا بِمَا أَظْهَرَ مِمَّا يَعْلَمُ جَلَّ ثَنَاؤُهُ خِلَافَهُ مِنْ شِرْكِهِمْ لِأَنَّهُ أَبَانَ أَنَّهُ لَمْ يُوَلِّ الْحُكْمَ عَلَى السَّرَائِرِ غَيْرَهُ وَأَنْ قَدْ وَلَّى نَبِيَّهُ الْحُكْمَ عَلَى الظَّاهِرِ وَعَاشَرَهُمْ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَقْتُلْ مِنْهُمْ أَحَدًا وَلَمْ يَحْبِسْهُ وَلَمْ يُعَاقِبْهُ وَلَمْ يَمْنَعْهُ سَهْمَهُ فِي الْإِسْلَامِ إذَا حَضَرَ الْقِتَالَ وَلَا مُنَاكَحَةَ الْمُؤْمِنِينَ وَمُوَارَثَتَهُمْ وَالصَّلَاةَ عَلَى مَوْتَاهُمْ وَجَمِيعَ حُكْمِ الْإِسْلَامِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ الْمُنَافِقِينَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْأَعْرَابُ لَا يَدِينُونَ دِينًا يُظْهَرُ بَلْ يُظْهِرُونَ الْإِسْلَامَ وَيَسْتَخْفُونَ بِالشِّرْكِ وَالتَّعْطِيلِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ **{ يَسْتَخْفُونَ مِنْ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنْ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنْ الْقَوْلِ }**

E ky (ajet) është tregim për ata (munafikët) dhe për një grup bashkë me ata, së bashku me atë që është treguar për kufrin e munafikave dhe ajo që është treguar prej asaj se imani nuk ka hyrë në zemrat e atyre beduinve për të cilët ishte treguar, e prej gjithkujt që gjaku i tij është ndaluar (të derdhët) në dynja për shkak të asaj që ka shfaqur së bashku me atë që Ai e di prej kontradiktave të shirkut të tyre. Ngase Ai e qartësoj se nuk e bëri askënd përveç Vetës së Tij përgjegjës për gjykimin e të brëndshmëve dhe se Ai e bëri Pejgamberin e Tij përgjegjës për gjykimin në bazë të të jashtmëve, e se Pejgamberi ﷺ jetoj me ata dhe nuk e vrau askënd prej tyre, nuk e burgosi, nuk e dënoi dhe nuk e ndaloi prej pjesës se tyre në Islam kur erdhi tek lufta, (nuk i ndaloi) as nga martesa me besimtaret dhe nga trashigimia e tyre, as nga falja e xhenazes për të vdekurin e tyre dhe nga asnjëra prej të gjitha dispozitave të Islamit, e këta janë prej munafikve, prej atyre që në zemrat e tyre ka sëmundje dhe beduinve të cilët nuk kanë pasur ndonjë fe që tregohet nga e jashtmja, por këta e shfaqën Islamin ndërsa e fshehën shirkun dhe ta'tilin (mohimin). Allahu thotë:

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ﴿١٠٨﴾

《 ***Ata mund të fshehin nga njerëzit, por nuk mund të fshehin nga Allahu, pasi Ai është me ta, kur ata thurin tinëz intrigat e tyre të pabesa natën me fjalë të cilat Ai nuk i pranon...*** 》 [4:108]

فَإِنْ قَالَ قَائِلٌ فَلَعَلَّ مَنْ سَمَّيْت لَمْ يُظْهِرْ شِرْكًا سَمِعَهُ مِنْهُ آدَمِيٌّ وَإِنَّمَا أَخْبَرَ اللَّهُ أَسْرَارَهُمْ فَقَدْ سُمِعَ مِنْ عَدَدٍ مِنْهُمْ الشِّرْكُ وَشَهِدَ بِهِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمِنْهُمْ مَنْ جَحَدَهُ وَشَهِدَ شَهَادَةَ الْحَقِّ فَتَرَكَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا أَظْهَرَ وَلَمْ يَقِفْهُ عَلَى أَنْ يَقُولَ أَقَرَّ وَمِنْهُمْ مَنْ أَقَرَّ بِمَا شَهِدَ بِهِ عَلَيْهِ وَقَالَ تُبْت إلَى اللَّهِ وَشَهِدَ شَهَادَةَ الْحَقِّ فَتَرَكَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا أَظْهَرَ .

Nëse ndonjëri thotë: 'Ndoshta ata të cilët i përmende nuk kanë shfaqur shirk e që është dëgjuar prej tij nga ndonjë njeri.' Allahu ka treguar për të brendshmet e tyre, dhe gjithashtu shirku është dëgjuar nga disa prej tyre dhe është dëshmuar për këtë tek Pejgamberi ﷺ. Disa prej tyre e kanë mohuar atë (që kanë bërë shirk) dhe kanë dëshmuar dëshminë e hakut e i Dërguari i Allahut ﷺ e ka lënë për shkak të asaj që ka shfaqur dhe se ai nuk kërkoi prej tij që t'a pranoi (që ka bërë shirk). Disa prej tyre e pranuan atë që u dëshmua ndaj tij pastaj ka thënë: 'Jam penduar tek Allahu.' Dhe ka dëshmuar dëshminë e hakut e i Dërguari i Allahut ﷺ e ka lënë për shkak të asaj që ka shfaqur."[18]

Gjithashtu Imam Shafi'iju – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { أُمِرْت أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إلَهَ إلَّا اللَّهُ فَإِذَا قَالُوهَا عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إلَّا بِحَقِّهَا وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ } فَأَعْلَمَ أَنَّ حُكْمَهُمْ فِي الظَّاهِرِ أَنْ تُمْنَعَ دِمَاؤُهُمْ بِإِظْهَارِ الْإِيمَانِ وَحِسَابُهُمْ فِي الْمَغِيبِ عَلَى اللَّهِ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { إنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ تَوَلَّى مِنْكُمْ السَّرَائِرَ وَدَرَأَ عَنْكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَتُوبُوا إلَى اللَّهِ وَاسْتَتِرُوا بِسِتْرِ اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ يُبْدِ لَنَا صَفْحَتَهُ نُقِمْ عَلَيْهِ كِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ }

*"I Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë: '**Jam urdhëruar t'i luftoj njerëzit derisa të thonë la ilahe illAllah (**nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë pos Allahut**) kur t'a thonë atë atëherë e kanë të mbrojtur prej meje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e saj. E llogaria e tyre është me Allahu.**' Ai ka treguar se gjykimi i tyre i jashtëm është ndalimi i gjakut me shfaqjen e imanit dhe llogaria e tyre për të fshehtën është me Allahun. I Dërguari i Allahut ka thënë: '**Vërtetë Allahu – i Lartëmadhëruar – e ka marrë për Vetë përgjegjësin për të brendshmet nga ju dhe e ka larguar prej juve këtë (**punë**) me argumente të qarta. Pendohuni tek Allahu dhe mbulohuni me mbulesën e Allahut ngase atij që i'a shohim fletat e tij (**d.t.th. veprat e këqija**) atëherë i'a ngrisim atij librin e Allahut (**për t'a dënuar**).**'*

وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ { إنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُونَ إلَيَّ فَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ أَلْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ فَأَقْضِيَ لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ مِنْهُ فَمَنْ قَضَيْت لَهُ بِشَيْءٍ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ فَلَا يَأْخُذَنَّهُ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنْ النَّارِ } فَأَعْلَمَ أَنَّ حُكْمَهُ كُلَّهُ عَلَى الظَّاهِرِ وَأَنَّهُ لَا يَحِلُّ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَحُكْمُ اللَّهِ عَلَى الْبَاطِنِ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ تَوَلَّى الْبَاطِنَ وَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ لِرَجُلٍ أَظْهَرَ الْإِسْلَامَ كَانَ يَعْرِفُ مِنْهُ خِلَافَهُ إنِّي لَأَحْسَبُك مُتَعَوِّذًا فَقَالَ أَمَا فِي الْإِسْلَامِ مَا أَعَاذَنِي ؟ فَقَالَ أَجَلْ إنَّ فِي الْإِسْلَامِ مَا أَعَاذَ مَنْ اسْتَعَاذَ بِهِ

*Gjithashtu i Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë: '**Vërtetë unë jam njeri sikur ju ndërsa ju i sjellni hasmit e juve tek unë, e ndoshta ndonjeri prej juve është më i mirë në argumentim sesa tjetri, e unë gjykojë në favor të tij në bazë të asaj që e dëgjoj nga ai, kujtdo që i gjykoj në favor të tij diçka prej hakut të vëllaut të tij mos t'a marrë atë ngase vërtetë e kam këputur prej tij një pjesë të***

[18] El-Umm, 6/178-179.

> ***Zjarrit.****’ Ai ka treguar se gjykimi i tij, i tëri, është i bazuar në të jashtmen dhe se ai nuk e bën hallall atë që Allahu e ka bërë haram, e gjykimi i Allahut është nga e brendshmja ngase Allahu – i Lartëmadhëruar – e ka marrë për Vetë përgjegjësin e të brendshmes. ‘Umer ibnu el-Khattab i’u drejtua një njeriut që ka shfaqur Islamin duke e ditur të kundërten e kësaj prej tij: ‘Vërtetë unë të llogariti (prej atyre) që t’a mbrosh vetën (me shfaqjen e Islamit).’ Tha (ky njeriu): ‘Sa i përket Islamit ç’ka është ajo që me mbron mua?’ (‘Umeri) tha: ‘Në Islam ka diçka nga ajo që të mbron për atë njeri që e kërkon mbrojtjën me të.’”*[19]

Gjithashtu Imam Shafi’iju – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

وَبَيَّنَ عَلَى لِسَانِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ فِي كِتَابِهِ مِنْ أَنَّ إِظْهَارَ الْقَوْلِ بِالْإِيمَانِ جُنَّةٌ مِنَ الْقَتْلِ ، أَقَرَّ مَنْ شَهِدَ عَلَيْهِ بِالْإِيمَانِ بَعْدَ الْكُفْرِ أَوْ لَمْ يُقِرَّ إِذَا أَظْهَرَ الْإِيمَانَ فَإِظْهَارُهُ مَانِعٌ مِنَ الْقَتْلِ ، وَبَيَّنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، إِذَا حَقَنَ اللَّهُ تَعَالَى دِمَاءَ مَنْ أَظْهَرَ الْإِيمَانَ بَعْدَ الْكُفْرِ أَنَّ لَهُمْ حُكْمَ الْمُسْلِمِينَ مِنَ الْمُوَارَثَةِ وَالْمُنَاكَحَةِ ، وَغَيْرِ ذَلِكَ مِنْ أَحْكَامِ الْمُسْلِمِينَ ، فَكَانَ بَيِّنًا فِي حُكْمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْمُنَافِقِينَ ، ثُمَّ حُكْمِ رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنْ لَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَحْكُمَ عَلَى أَحَدٍ بِخِلَافِ مَا أَظْهَرَ مِنْ نَفْسِهِ ، وَأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّمَا جَعَلَ لِلْعِبَادِ الْحُكْمَ عَلَى مَا أَظْهَرَ ، لِأَنَّ أَحَدًا مِنْهُمْ لَا يَعْلَمُ مَا غَابَ إِلَّا مَا عَلِمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، فَوَجَبَ عَلَى مَنْ عَقَلَ عَنِ اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ الظُّنُونَ كُلَّهَا فِي الْأَحْكَامِ مُعَطَّلَةً ، فَلَا يَحْكُمُ عَلَى أَحَدٍ بِظَنٍّ ، وَهَكَذَا دَلَالَةُ سُنَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيْثُ كَانَتْ لَا تَخْتَلِفُ

> *“Ai ﷺ e ka qartësuar me gjuhën e tij atë që është zbritur në librin e Tij (Allahut) prej asaj se shfaqja e imanit me fjalë është mbrojtjë prej vrasjës, nuk ka rëndësi nëse ai i cili dëshmon me iman pas kufrit e diti apo nuk e diti (se ka qënë në kufr) përderisa e shfaqë imanin atëherë e jashtmja e tij është pengesë për vrasjën e tij, e i Dërguari i Allahut ﷺ e qartësoj këtë kur Allahu – i Lartëmadhëruar – e ndaloi gjakun e atij që e shfaq imanin pas kufrit, ata kanë gjykimin e muslimanve prej trashigimisë, martesës dhe të tjera pos këtyre prej gjykimëve të muslimanve. Kjo ishte e qartë në gjykimin e Allahut – të Lartëmadhëruar – ndaj munafikve, dhe pastaj në gjykimin e të Dërguarit të Allahut ﷺ; se nuk është për askënd që të gjykoj asnjë njeri me atë ç’ka e kundërshton atë ç’ka e shfaq ai nga vetja e tij dhe se vërtetë Allahu – i Lartëmadhëruar – e bëri për robërit të gjykojnë nga ajo që shfaqet (nga e jashtmja) ngase askush prej tyre nuk e di të fshehtën pos Allahut – të Lartëmadhëruar. Është vaxhib për atë që kupton diçka prej Allahut t’i bëj supozimet, që të gjitha, në gjykime të kota, nuk gjykohet mbi askënd me supozim. Kështu është suneti i të Dërguarit të Allahut ﷺ nuk është në kontradikt (me urdhërat e Allahut).”*[20]

Ebu Bekr el-Khallal – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

أخبرنا العباس بن أحمد المستملي النجار بطرسوس؛ أنهم سألوا أبا عبد الله عن رجل نصراني أو يهودي قال: أشهد أن لا إله إلَّا الله وأن محمدًا رسول الله –صلى الله عليه وسلم–، قال: فقد أسلم؟ فقلنا له: قال ذاك عندنا رجل بطرسوس، فقال فيه ابن شبويه: رأيته قد أسلم، وقال غيره: لا، حتى يقول: برئت من النصرانية وتركت ديني. فقال: سبحان الله، لقد قال النبي –صلى الله عليه وسلم– لرجل: "قل: أشهد أن لا إله إلَّا الله وأني رسول الله". فأسلم بذاك.

---

[19] El-Umm, 6/180.
[20] El-Umm, 6/169

"Na ka treguar el-'Abbas ibnu Ahmed el-Mustemelij el-Nexhar në Tatrus se ata e kanë pyetur Ebu 'Abdullahun (Imam Ahmedin) për një burrë të krishter apo jehud që thotë: 'Dëshmoj la ilahe illAllah dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut.' (Imam Ahmedi) tha: 'E a u bë musliman?' I thamë atij: 'Këtë na e ka thënë një burrë në Tartus. Ibnu Shubeuejh tha për të: E shoh se është bërë musliman.' Dhe të tjerët thanë: 'Jo, derisa të thotë: distancohem nga krishterizmi dhe e braktisi fenë time (që isha në të).' Tha: 'SubhanALLAH! Vërtetë që Pejgamberi ﷺ i tha një njeriut: 'Thuaj la ilahe illAllah dhe se unë jam i Dërguari i Allahut.' dhe u bë musliman më këtë.'"[21]

Ebu Bekr el-Khallal – *Allahu e mëshiroftë* – gjithashtu ka thënë:

أخبرني محمد بن أبي هارون، قال: حدثنا محمد بن أبي هاشم، قال: دفع إليّ فوران شيئًا من مسائل أبي عبد الله قال: سألته قال: قلت: اليهود يقول بعضهم: أشهد أن لا إله إلّا الله وأشهد أن محمدًا رسول الله. فقال: إذا لم يرد الإسلام، أما إذا جاء ليسلم فشهد أن لا إله إلّا الله وأن محمدًا عبده ورسوله وصلّى، فأي إسلام أتمّ من هذا؟ ! أليس يروى عن النبي –صلى الله عليه وسلم– قال: "أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا: لَا إله إِلَّا اللَّهُ فَإِذَا قَالُوا منعُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ.

"Me ka treguar Muhamed ibnu ebij Harun se Muhamed ibnu ebij Hisham na ka treguar neve që ka thënë: 'Feuzani më dërgoi mua diçka prej meseleve të Ebij Abdullahut duke thënë: i thashë (Imam Ahmedit), disa prej jehudive po thonë: dëshmoj la ilahe illAllah dhe dëshmoj se Muhamedi është i Dërguari i Allahut.' Tha: 'Nëse nuk e dëshiron Islamin (atëherë nuk i pranohet), e sa i përket nëse vjen të bëhet musliman, dëshmon la ilahe illAllah dhe se Muhamedi është rob i Tij dhe i dërguari i Tij, e falet, atëherë cili Islam është më i përsosur se ky?! A nuk e ke parë atë që transmetohet prej Pejgamberit ﷺ se ka thënë: ***Jam urdhëruar t'i luftoj njerëzit derisa të thonë 'la ilahe illAllah' (****nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë pos Allahut****) kur t'a thonë (****atë****) atëherë me kanë pënguar mua nga gjaku dhe pasuria e tyre.****'*

قال الخلال: حدثنا محمد بن علي، قال: حدثنا مهنا، قال: سألت أحمد عن رجل من أهل الذمّة يهودي أو نصراني أو غير ذلك من الأديان يقول: أنا مسلم وإن محمدًا نبي؟ قال: هو مسلم، ثم قال: أما أنا فكنت أجبره على الإسلام. وقال: عجبًا لأبي حنيفة بلغني عنه أنه يقول: لا يكون مسلمًا حتى يقول أنا بريء من الكفر الذي كنت فيه، وإلّا فلا يكون مسلمًا ولا يجبر على الإسلام حتى يقول: وإني بريء من الكفر.

El-Khallal ka thënë: na ka treguar Muhamed ibnu 'Alij duke thënë se na ka treguar Muhena se ka thënë: 'E kam pyetur Ahmedin për një burrë prej 'Ehli-Dhimmeti'; jehudi apo të krishtër apo të tjerë pos këtyre prej feve (tjera) që thotë: unë jam musliman dhe se Muhamedi është Pejgamber.' Tha: 'I tilli është musliman.' Pastaj tha: 'Për sa i përket vetës time, do t'a detyroja atë për Islam.' Dhe ka thënë: 'Çudi me Ebu Hanifen! Me ka arritur prej tij se ai thotë: nuk bëhet musliman derisa të thotë unë distancohem prej kufrit në të cilin kam qënë përndryshe nuk bëhet musliman dhe nuk detyrohet për Islam derisa të thotë që distancohem prej kufrit.'

[21] El-Xhami' li 'Ulum el-Imam Ahmed, 4/171.

وقال: أخبرنا محمد بن علي في موضع آخر، قال: حدثنا مهنا، قال: سألت أبا عبد الله عن رجل يهودي أو نصراني أو مجوسيّ قال: أشهد أن لا إله إلَّا الله وأن محمدًا رسول الله. قال: يجبر على الإسلام.

Dhe (el-Khallal) ka thënë: në një vend tjetër na ka treguar Muhamed ibnu 'Alij se ka thënë na ka treguar Muhena se ka thënë: 'E pyeta Ebu Abdullahun për një burrë jehudi apo të krishtër apo mexhus (adhurues i zjarrit) që thotë: dëshmoj la ilahe illAllah dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut.' Tha: 'Detyrohet për Islam.'"[22]

Sa i përket Ebu Hanifes atëherë në librin "*El-Ikhtijar li Ta'lil el-Mukhtar*" përmendet për Ebu Hanifen kjo:

وَلَوْ قَالَ : أَنَا مُسْلِمٌ كَانَ أَبُو حَنِيفَةَ يَقُولُ : لَا يَكُونُ مُسْلِمًا حَتَّى يَتَبَرَّأَ ، ثُمَّ رَجَعَ وَقَالَ : ذَلِكَ إِسْلَامٌ مِنْهُ .

"Nëse thotë: 'Unë jam musliman.' Atëherë Ebu Hanifja thoshte: 'Nuk bëhet musliman derisa të distancohet (prej kufrit).' Pastaj u kthye (prej këtij mendimi) dhe ka thënë: 'Kjo është Islam prej tij.'"[23]

El-Khatabij – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

إذا جاءنا من نجهل حاله بالكفر والإيمان فقال إني مسلم قبلناه، وكذلك إذا رأينا عليه أمارة المسلمين من هيئة وشارة ونحوهما حكمنا بإسلامه إلى أن يظهر لنا منه خلاف ذلك.

"Nëse vjen tek ne prej atyre që ne nuk i'a dimë gjendjen e tij (mexhul-hal) me kufr dhe me iman, dhe thotë: 'Unë jam musliman.' Ne e pranojm prej tij, kështu nëse ne i shohim atij shënjat e muslimanve, prej dukjes dhe simbolëve e të ngjashme me to e gjykojm me Islam atë derisa të na shfaqet prej tij kundërshtimi i kësaj." [24]

Ibnu Tejmijjeh – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

قال أبو محمد بن حزم: (ومن البرهان الموضح لبطلان هذه المقالة الخبيثة أنه لا يشك أحد ممن يدري شيئاً من السير من المسلمين واليهود والنصارى والمجوس والمنانية والدهرية في أن رسول الله صلى لله عليه وسلم منذ بعث لم يزل يدعو الناس، الجم الغفير، إلى الإيمان بالله تعالى، وبه، وبما أتى به، ويقاتل من أهل الأرض من يقاتله ممن عند ويستحل سفك دمائهم، وسبي نسائهم وأولادهم، وأخذ أموالهم، متقرباً إلى الله تعالى بذلك، وأخذ الجزية وإصغاره، ويقبل من آمن به، ويحرم ماله ودمه وأهله وولده، ويحكم له بحكم الإسلام، ومنهم المرأة البدوية، والراعي، والراعية، والغلام الصحراوي، والوحشي، والزنجي، والمسبي، والزنجية المجلوبة، والرومي والرومية، والأغثر الجاهل والضعيف في فهمه، فما منهم من أحد ولا من غيرهم قال عليه السلام: إني لا أقبل إسلامك، ولايصح لك دين إلا حتى تستدل على صحة ما أدعوك إليه.

"Ebu Muhamed ibnu Hazm ka thënë: 'Prej argumentëve të qarta që e tregojnë kotësin e kësaj thënie të pistë është se nuk dyshon askush që di diçka nga historia e muslimanëve, jehduve, krishtërve, mexhusve, manikanve dhe ateistve, se i Dërguari i Allahut ﷺ që prej dërgimit

[22] El-Xhami' li 'Ulum el-Imam Ahmed, 4/172.
[23] El-Ikhtijar li Ta'lil el-Mukhtar, 4/424.
[24] Me'alim el-Sunan, 1/23.

asnjëherë nuk ka ndaluar duke i thirrur njerëzit, me turma të mëdha për tek imani në Allahun – e Lartësuar – në atë (të Dërguarin e Allahut ﷺ) dhe në atë me të cilën erdhi. Ai i luftoi prej banorve të tokës ata që e luftuan atë, gjaku i të cilve ishte hallall për t'a derdh, grat e tyre dhe fëmijët e tyre i kapte për rob dhe e merrte pasurin e tyre, për t'u afruar tek Allahu – i Lartësuar – me këto. Merrte xhizjen dhe i poshtronte ata. E pranonte atë që i besonte atij duke e bërë haram pasurin e tij, gjakun e tij, familjen e tij, fëmijët e tij, dhe e gjykonte atë me Islam; prej tyre janë femrat beduine, çobani dhe çobanja, fëmija i shkretires, barbari, i ziu, robi, robrësha e zezë e huaj, romaku dhe romakja, budalla injorant dhe ai që ka kuptim të dobët, nuk ka asnjë prej tyre dhe as prej të tjerëve pos tyre që ai i tha ﷺ: 'Nuk e pranoj Islamin tënd dhe feja jote nuk është e saktë vetëm pasi që të sjellësh argument për saktësin e asaj që të kam thirrur drejt saj.'

قال: ولسنا نقول: إنه لم يبلغنا أنه قال ذلك لأحد، بل نقطع – نحن وجميع أهل الأرض – قطعاً كقطعنا على ما شاهدنا: أنه عليه السلام لم يقل هذا قط لأحد، ولا رد إسلام أحد حتى يستدل، ثم جرى على هذه الطريقة جميع الصحابة، أولهم عن آخرهم، ولا يختلف أحد في هذا الأمر.ومن المحال الممتنع عند أهل الإسلام أن يكون عليه السلام يغفل أن يبين للناس ما لا يصح لأحد الإسلام إلا به، ثم يتفق على إغفال ذلك أو تعمد ترك ذكره جميع أهل الإسلام، ويبينه هؤلاء الأشقياء، ومن ظن أنه وقع من الدين على ما لا يقع عليه رسول الله صلى الله عليه وسلم فهو كافر بلا خلاف. فصح أن هذه المقالة خرق للإجماع، وخلاف لله ولرسوله، ولجميع أهل الإسلام قاطبة

(Ibnu Hazmi) ka thënë: 'E nuk themi: nuk na ka arritur neve që dikush i ka thënë këto. Përkundrazi ne jemi të bindur – ne dhe të gjithë banoret e tokës – me bindje të plotë sikur bindja jonë për atë që dëshmuam se ai në mënyrë të prerë nuk i'a tha këtë askujt dhe as që e refuzoi Islamin e dikujt derisa të sjellë argument. Pastaj në këtë rrugë kanë ecur të gjithë Sahabet, i pari i tyre dhe i fundti i tyre, askush nuk pati mospajtim në këtë çështje. E prej gjëndjëve të papërfytyrueshme dhe të pamundura tek njerëzit e Islamit është që ai të jetë i shkujdesur (gafil) në sqarimin ndaj njerëzve për atë që Islami i dikujt nuk është i saktë pos me të, e pastaj njerëzit e Islamit të pajtohen për shkujdesjën e kësaj apo lënien e përmendjës së saj dhe pastaj t'a sqarojnë atë këta të prishur. E kushdo që mëndon se erdhi me diçka prej fesë ç'ka nuk erdhi i Dërguari i Allahut ﷺ i tilli është kafir pa asnjë khilaf (mospajtim). Është e vërtetë se kjo thënie është shkelje e konsensusit (ixhmas), dhe në kundërshti me Allahun dhe të Dërguarin e Tij dhe të gjithë njerëzit e Islamit, së bashku.'

قلت: قبول الإسلام الظاهر يجري على صاحبه أحكام الإسلام الظاهرة: مثل عصمة الدم، والمال، والمناكحة، والموروثة، ونحو ذلك. وهذا يكفي فيه مجرد الإقرار الظاهر، وإن لم يعلم ما في باطن الإنسان. كما قال صلى الله عليه وسلم: «فإذا قالوها عصموا مني دمائهم وأموالهم إلا بحقها، وحسابهم على الله» . وقال: «إني لم أؤمر أن أنقب عن قلوب الناس ولا أن أشق بطونهم» .

ولهذا يقاتل الكافر حتى يسلم أو يعطي الجزية، فيكون مكرهاً على أحد الأمرين. ومن قال: لا تؤخذ الجزية من وثني قال: إنه يقاتل حتى يسلم. وأما الإيمان الباطن الذي ينجي من عذاب الله في الآخرة، فلا يكفي فيه مجرد الإقرار الظاهر، بل قد يكون الرجل مع إسلامه الظاهر منافقاً، وقد كان على عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم منافقون، وقد ذكرهم الله تعالى في القرآن في غير هذا موضع، وميز سبحانه بين المؤمنين والمنافقين في غير موضع.

*(Ibnu Tejmijjeh) them: Pranimi i Islamit nga e jashtmja ngërthen zbatimin e gjykimëve të jashtme të Islamit siç është mbrotja e gjakut, pasurisë, nikahut, trashigimisë, e të ngjashme. Kjo mjafton në pranimin e të jashtmes edhe nëse nuk dihet se ç'ka ka njeriu brenda (prej besimëve) sikur që tha i Dërguari i Allahut ﷺ: '**Kur t'a thonë atë atëherë e kanë të mbrojtur prej meje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e saj. E llogaria e tyre është me Allahun.**' Dhe ka thënë: '**Nuk jam urdhëruar t'i çaj zemrat e njerëzve e as ti hapi barqet e tyre.**' E për këtë luftohet kafiri derisa të bëhet musliman apo t'a paguaj xhizjen duke e detyruar t'a bëj njerën nga të dy çështjet. E ai që thotë: 'Xhizja nuk i mirret atij që adhuron idhuj.' Thuhet: 'Ai luftohet derisa të bëhet musliman.' Sa i përket imanit të brendshëm që të shpëton nga dënimi i Allahut në ahiret nuk mjafton vetëm pranimi nga e jashtmja, por njeriu mund të jetë munafik bashkë me Islamin e tij të jashtëm edhe në kohën e të Dërguarit të Allahut ﷺ kishte munafik e Allahu i ka përmendur në më shumë se në një vend në Kur'an nga kjo (që e përmendem në këtë shkrim) duke dalluar në mes besimtarve dhe munafikve më shumë se në një vend."[25]*

Pasi që i përmendi disa ajete për munafikët me disa fjalë të tij, ibnu Tejmijjeh – *Allahu e mëshiroftë* – thotë:

وبهذا أجابوا عن هذه الحجة، فإنه لما قيل لهم: أجمع المسلمون على أن الكافر إذا أراد أن يسلم يكتفي منه بالإقرار بالشهادتين. قالوا: إنما نجتزىء منه بذلك لإجراء الإسلام عليه .فإن صاحب الشرع جعل ذلك أمارة لإجراء الأحكام.

"E me këtë u përgjigjen ndaj këtij argumenti ngase kur u thuhej atyre: 'Muslimanët janë pajtuar për atë se nëse kafiri dëshiron të hyjë në Islam, mjafton pranimi i dy dëshmive nga ana e tij.' Ata thanë: 'Mjafton prej tij kjo që të zbatohet mbi të Islami sepse i Zoti i sheriatit (Allahu) e bëri këtë shenjë për zbatimin e gjykimit.'"[26]

Ahmed ibnu 'Umer al-Hazimij – *Allahu e liroftë* – në komentimin e këtyre fjalëve të ibnu Tejmijjes thotë:

"Nëse vjen me fjalën (la ilahe illAllah Muhameden rasulullah) e gjykojmë atë me Islam, gjithashtu falet, e gjykojmë atë me Islam. Nuk ka vepruar ndonjë anulues, nuk na shfaqet neve ndonjë anulues i tij. Nëse është vet apo në shtëpin e tij e të ngjashme me këto, pastaj shfaq ndonjë anulues atëherë ne nuk jemi përgjegjës për gjurmim. Nuk na shfaq neve ndonjë anulues atëherë e gjykojmë me Islam dhe i zbatojm gjykimet (Islame) ashtu siç janë ato.

*(ibnu Tejmijjeh) Allahu i Lartësuar e mëshiroftë, thotë: '... edhe nëse nuk dihet se ç'ka ka njeriu brenda (prej besimëve) sikur që tha i Dërguari i Allahut ﷺ: '**kur t'a thonë atë ...**'' – Nënkupton shehadetin – ''**... atëherë e kanë të mbrojtur prej meje gjakun dhe pasurin e tyre pos me të drejtën e saj. E llogaria e tyre është me Allahun.**'' – Nuk i gjurmojmë të brendshmet – ''Dhe ka thënë: '**Nuk jam urdhëruar t'i çaj zemrat e njerëzve e as ti hapi barqet e tyre.**'' – Mos gjurmoni. Vërtetë disa njerëz janë sprovuar, gjurmojnë besimet (akiden) e njerëzve: a e ke mohuar taghutin, a nuk e ke mohuar taghutin? Thuaj: kjo nuk është prej udhës se Ehlus-Sunneh ve el-Xhema'ah (Njerëzve të sunetit dhe xhematit) por është prej bidatit. Testimi i njerëzve, kjo llogaritet prej bidatit. Për ty është e jashtmja mos gjurmo. Munafiku ishte prezent në kohën e Sahabve dhe nuk u tha që dikush prej tyre gjurmoi në bësimet e njerëzve. Në atë që e shfaq ai*

[25] Dar el-Ta'arud el-'Akl ve el-Nakl, 7/432-435.
[26] Dar el-Ta'arud el-'Akl ve el-Nakl, 7/438.

ne i zbatojmë gjykimet mbi të. Është urdhër për njerëzit në të përgjithshmën dhe në të veçantën, nuk është puna jote për nxerrjën e ligjëve ndaj tyre por është e Allahut dhe jo e jotja. Gjykimi me iman dhe Islam bëhet me atë që e shfaq ai, se a do të hyjë në xhenet apo në zjarr apo do të shpëtoj duke qënë (besimi i tij) i brëndshëm dhe i jashtëm, kjo nuk është puna jote. Nëse e ngarkon vetën tënde me këtë dhe e fut vetën tënde në gjurmimin e këtyre meselëve, vërtetë e ke kundërshtuar Zotin tënd ngase kjo është e lidhur me zemrën, të brendshmen. Imani i brendshem nuk mund të tregohet vetëmse me shfaqjen e ndonjë anuluesi, kur flitet për harmonin e të jashtmes dhe të brendshmes. Gjurmimi i kësaj është kur nuk shfaqet prej tij asgjë (nga kufri dhe shirku).

(Ibnu Tejmijjeh) thotë – '... E për këtë luftohet kafiri derisa të bëhet musliman apo t'a paguaj xhizjen duke u detyruar t'a bëj njerën nga të dy çështjet...' – Pavarsisht prej kësaj (se dëtyrohet) Sheriati e pranon (Islamin e tij), sahih? Derisa t'a paguaj xhizjen, e paguan atë duke qënë i dëtyruar. Ai është në ikrah dhe nuk është me dëshirën e vetës se tij. A llogaritet kjo (e saktë)? Themi: po llogaritet.

(Ibnu Tejmijjeh) Allahu i lartësuar e mëshiroftë, thotë: '... Sa i përket imanit të brendshëm që të shpëton nga dënimi i Allahut në ahiret nuk mjafton vetëm pranimi nga e jashtmja...' – Bëri dallim mes dy çështjëve (Islamit të dispozitës dhe Islamit të vërtetë). E kjo çështje është prej çështjëve më të rëndësishme në studimin tënd ndaj fjalëve të ibnu Tejmijes për çështjen e tekfirit ngase ai me fjalët e tij (nganjëherë) nënkupton imanin e jashtëm dhe të brendshem, që ndaj tyre gjykohet, dhe (nganjëherë) nënkupton me to imanin e jashtëm pa të brendshmen.

(Ibnu Tejmijjeh thotë) '... nuk mjafton vetëm pranimi nga e jashtmja, por njeriu mund të jetë munafik bashkë me Islamin e tij të jashtëm...' – Mund të jetë edhe të mos jetë. Ç'do herë që sheh ndonjerin duke thënë; la ilahe illAllah, falet dhe agjëron e kështu me radhë, e nuk shfaqet prej tij ndonjë anulues, atëherë ai me mundësi logjike mund të jetë munafik dhe mund të jetë besimtar në të brendshmen. Mos gjurmo se ka dallim mes këtyre dy llojëve. Kjo është mundësia logjike. I gjykon njerëzit sipas të jashtmes se tyre. Gjykimi i njerëzve nga e jashtmja është nga asli (parimi) që Ehlus-Sunneti është pajtuar për të. Për me tepër është ashtu siç ka thënë ibnu Tejmijjeh në disa vende, e që do të arrijmë aty nëse do Allahu i Lartësuar, që është e njohur prej domosdoshmëris së fesë dhe nuk hidhet ky parim me veprimin e ndonjë anuluesi sepse ka dallim mes këtyre dy çështjëve. Ai i cili thotë; la ilahe illAllah, falet, agjëron dhe vëpron shirkun e madh, themi: që këto janë batil; dëshmia jote, namazi yt dhe të tjerat janë batil, kjo nuk e kundërshton parimin që po e tregojmë. Disa njerëz mendojnë se ka kundërshti në mes këtyre dyjave, themi: jo. Gjurmimi është në atë që e shfaqin njerëzit. Nëse shfaq shirkun e madh atëherë e gjykojm për mushrik dhe tregojnë argumentet se dëshmia e tij është batil dhe namazi është batil e kështu me radhë nuk ka problem. Nëse nuk shfaq ndonjë anulues sikur shirku i madh atëherë ne zbatojmë gjykimin në të jashtmen. Sa i bukur është Sheriati dhe sa i lehtë është ai..."[27]

[27] Kaidetu xhelileh fi el-Tavasul ve el-Vesileh, minuta 45:00-48:45.

Kapitull: Gjykimi me Islam në gjendje lufte dhe shqyrtimi kur lind dyshimi në vendin e luftës

Allahu – i Lartësuar – ka thënë:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَىٰ إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿٩٤﴾

《 ***O ju që keni besuar! Kur të dilni në rrugë të Allahut, shqyrtoni dhe mos i thoni atij që ju përshëndet me selam: "Ti nuk je besimtar." duke lakmuar të mirat e jetës së dynjas...*** 》 [4:94]

Taberiju – *Allahu e mëshiroftë* – në tefsirin e këtij ajeti përmend:

حدثنا ابن وكيع قال، حدثنا جرير، عن محمد بن إسحاق، عن نافع، عن ابن عمر قال بعث النبي صلى الله عليه وسلم مُحلِّم بن جثَّامة مَبْعثًا، فلقيهم عامر بن الأضبط، فحياهم بتحية الإسلام، وكانت بينهم حِنَةٌ في الجاهلية، فرماه محلم بسهم، فقتله. فجاء الخبر إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم فتكلم فيه عيينة والأقرع، فقال الأقرع: يا رسول الله، سُنَّ اليوم وغيِّر غدًا! فقال عيينة: لا والله، حتى تذوق نساؤه من الثكل ما ذاق نسائي فجاء محلِّم في بُرْدين، فجلس بين يديْ رسول الله ليستغفر له، فقال له النبي صلى الله عليه وسلم: لا غفر الله لك! فقام وهو يتلقى دموعه ببُرْديه، فما مضت به سابعة حتى مات، ودفنوه فلفظته الأرض. فجاؤوا إلى النبي صلى الله عليه وسلم فذكروا ذلك له، فقال: إن الأرض تقبل من هو شرٌّ من صاحبكم! ولكن الله جل وعز أراد أن يَعِظكم. ثم طرحوه بين صَدفَيْ

> *"Na ka treguar ibnu Veki' që ka thënë na ka treguar Xheriri nga Muhamed ibnu Is'hak nga Nafi' prej ibnu 'Umerit se ka thënë: 'I Dërguari i Allahut ﷺ e dërgoi Muhalim ibnu Xhethameh në një detyrë pastaj 'Amir ibnu el-Edbet i takoi ata dhe i përshendëti me përshendetje Islame, e mes tyre dyve kishte një problem prej kohës së xhahiljetit, e Muhalim e goditi atë me shigjetë dhe e mbyti. Lajmi i arriti të Dërguarit të Allahut ﷺ që për të cilin folën 'Ujejneh dhe el-Akra'. El-Akra' tha: 'O i Dërguari i Allahut, sune el-jevm ve gajir gaden.' Ndërsa 'Ujejneh tha: 'Jo pasha Allahun derisa t'a përjetoi gruaja e tij humbjen e fëmijës sikur që gruja ime e ka përjetuar.' E Muhalim erdhi në dy rroba, u ul para të Dërguarit të Allahut që të t'i thotë të kërkoj faljë për të ndërsa Pejgamberi ﷺ i tha atij: 'Allahu mos të faltë.' Ai u ngrit në këmbë ndërsa po i fshinte lotët me dy rrobat e tij, e nuk kaluan as shtatë derisa vdiq. E varrosën atë ndërsa toka e gjuajti jashtë. Erdhën tek i Dërguari i Allahut ﷺ dhe i treguan për këtë, e tha: 'Vërtetë toka e pranon atë i cili është edhe më i keq se shoku juaj por Allahu – i Lartëmadhëruar – dëshiroi që t'ju paralajmeroj.' Pastaj e gjuajten atë midis guaskave."*

حدثنا الحسن بن يحيى قال، أخبرنا عبد الرزاق قال، أخبرنا معمر، عن قتادة في قوله: " ولا تقولوا لمن ألقى إليكم السلام لست مؤمنًا "، قال: بلغني أن رجلا من المسلمين أغار على رجل من المشركين فَحَمَل عليه، فقال له المشرك: " إنّي مسلم، أشهد أن لا إله إلا الله "، فقتله المسلم بعد أن قالها. فبلغ ذلك النبي صلى الله عليه وسلم، فقال للذي قتله: أقتلته، وقد قال لا إله إلا الله؟ فقال، وهو يعتذر: يا نبي الله، إنما قالها متعوذًا، وليس كذلك! فقال النبي صلى الله عليه وسلم: فهلا شققت عن قلبه؟ ثم ماتَ قاتلُ الرجل فقُبر، فلفظته الأرض. فذكر

ذلك للنبي صلى الله عليه وسلم، فأمرهم أن يقبروه، ثم لفظته الأرض، حتى فُعل به ذلك ثلاث مرات. فقال النبي صلى الله عليه وسلم: إن الأرض أبتْ أن تقبَله، فألقوه في غارٍ من الغيران= قال معمر: وقال بعضهم: إن الأرض تَقْبَل من هو شرٌّ منه، ولكن الله جعله لكم عِبْرَة.

Na ka treguar el-Hasen ibnu Jahja që ka thënë na ka treguar ‘Abdur-Razaku që ka thënë na ka treguar Ma’mer prej Katades për fjalët e Tij (Allahut):

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَىٰ إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا ﴿٩٤﴾

《 ***... dhe mos i thoni atij që ju përshëndet me selam: “Ti nuk je besimtar.”...*** 》 [28]

(Katadeh) ka thënë: ‘Me ka arritur se një burrë nga muslimanët e sulmoi një burrë nga mushrikët që deshi t’a vriste, mushriku i tha atij: ‘Vërtetë unë jam musliman, dëshmoj se la ilahe illAllah.’ Pastaj muslimani e vriti pasi që e tha atë. Kjo i arriti Pejgamberit ﷺ dhe i tha atij që e vriti atë: ‘A e vrave atë ndërsa ai tha la ilahe illAllah?’ Tha duke e arsyetuar vetën: ‘O Pejgamber i Allahut, vërtetë ai e tha atë për t’u mbrojtur, e nuk është kështu (që e ka thënë duke qënë musliman).’ E i Pejgamberi ﷺ i tha: ‘A i’a çave zemrën atij?’ Pastaj vrasësi i atij burrit vdiq dhe u varros ndërsa toka e gjuajti jashtë. Kjo i’u tregua Pejgamberit ﷺ pastaj ai i urdhëroi t’a vorrosnin atë (përsëri) por toka e gjuajti jashtë atë derisa e vëpruan këtë tri herë. E Pejgamberi ﷺ tha: ‘Vërtetë toka refuzoi t’a pranote atë.’ Pastaj e gjuajtën atë në një pyll prej pyjëve. Ma’meri tha, disa prej tyre kanë thënë: ‘Vërtetë toka e pranon atë i cili është edhe më i keq se ai por Allahu e bëri atë mësim për juve.’”[29]

Ndërsa në komentimin e këtij ajeti me fjalët e Taberijut – *Allahu e mëshiroftë* – thotë:

يَقُولُ : إِذَا سِرْتُمْ مَسِيرًا لِلَّهِ فِي جِهَادِ أَعْدَائِكُمْ فَتَبَيَّنُوا يَقُولُ : فَتَأَنَّوْا فِي قَتْلِ مَنْ أَشْكَلَ عَلَيْكُمْ أَمْرُهُ ، فَلَمْ تَعْلَمُوا حَقِيقَةَ إِسْلَامِهِ وَلَا كُفْرِهِ ، وَلَا تُعَجِّلُوا فَتَقْتُلُوا مَنِ الْتَبَسَ عَلَيْكُمْ أَمْرُهُ ، وَلَا تَتَقَدَّمُوا عَلَى قَتْلِ أَحَدٍ إِلَّا عَلَى قَتْلِ مَنْ عَلِمْتُمُوهُ يَقِينًا حَرْبًا لَكُمْ وَلِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ

“Thotë (Allahu me kuptimin): ‘Kur të dilni për hir të Allahut në xhihad kundër armiqve tuaj atëherë shqyrtoni.’ Thotë (Allahu me kuptimin): ‘Bëhuni të kujdesshëm në vrasjen e atij që e ka gjendjen e paqartë për juve, ku nuk e dini realitetin e Islamit apo kufrit të tij. Mos nxitoni t’a vrisni atë që gjendja e tij është e dyshimt për juve dhe mos i paraprini vrasjës së dikujt pos vrasjës së atij që e dini me bindje të plotë së është në luftë kundër juve, Allahut dhe të Dërguarit të Tij.’”[30]

Ibn Tejmijjeh – *Allahu e mëshiroftë* – në komentimin e këtij ajeti thotë:

فَأَمَرَهُمْ بِالتَّبَيُّنِ وَالتَّثَبُّتِ فِي الْجِهَادِ ، وَأَنْ لَا يَقُولُوا لِلْمَجْهُولِ حَالُهُ : لَسْتَ مُؤْمِنًا ، يَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ، فَيَكُونُ إِخْبَارُهُمْ عَنْ كَوْنِهِ لَيْسَ مُؤْمِنًا خَبَرًا بِلَا دَلِيلٍ بَلْ لِهَوَى أَنْفُسِهِمْ لِيَأْخُذُوا مَالَهُ ، وَإِنْ كَانَ ذَلِكَ فِي دَارِ الْحَرْبِ إِذَا أَلْقَى السَّلَمَ ، وَفِي الْقِرَاءَةِ الْأُخْرَى (السَّلَامَ) فَقَدْ يَكُونُ مُؤْمِنًا يَكْتُمُ إِيمَانَهُ كَمَا كُنْتُمْ أَنْتُمْ مِنْ قَبْلُ مُؤْمِنِينَ تَكْتُمُونَ إِيمَانَكُمْ ، فَإِذَا أَلْقَى الْمُسْلِمُ السَّلَامَ فَذَكَرَ أَنَّهُ مُسَالِمٌ لَكُمْ لَا مُحَارِبٌ فَتَثَبَّتُوا وَتَبَيَّنُوا ، لَا تَقْتُلُوهُ وَلَا تَأْخُذُوا مَالَهُ حَتَّى تَكْشِفُوا أَمْرَهُ ، هَلْ هُوَ صَادِقٌ أَوْ كَاذِبٌ ؟

[28] Surja el-Nisa’, ajeti 94.
[29] Tefsiri i Taberijut, Surja el-Nisa’.
[30] Tefsiri i Taberijut, Surja el-Nisa’.

“I urdhëroi ata me shqyrtim dhe vërtetim në xhihad që të mos i thonë atij që e ka gjendjen e panjohur (mexhul-hal): ‘Nuk je besimtar.’ Duke kërkuar të mirat e kësaj botë, e pastaj të jetë lajmi i tyre për të qënurit e tij jo besimtar lajm pa argument por nga epshet e veteve të tyre që t’a merrni pasurin e tij. Nëse kjo është kështu në vend të luftës kur të përshëndet me selem (nënshtrim të tij) apo në kiraet tjetër selam (paqe) atëherë mund të jetë besimtar që e fsheh imanin e tij ashtu sikurse ju që ishit besimtar me parë duke fshehur imanin tuaj. Nëse një musliman përshëndet me selam dhe i’u tregon që ai është musliman, duke mos i’u luftuar atëherë vërtetoni dhe shqyrtoni, mos e vrisni atë dhe mos i’a merrni pasurin atij derisa të zbulohet gjendja e tij se a është i sinqert apo gënjeshtar.”

Muhamed ibnu Hasen el-Shejbanij – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

وَإِذَا دَخَلَ الْمُسْلِمُونَ مَدِينَةً مِنْ مَدَائِنِ الْمُشْرِكِينَ عَنْوَةً، فَلَا بَأْسَ بِأَنْ يَقْتُلُوا مَنْ لَقُوا مِنْ رِجَالِهِمْ؛ لِأَنَّهُ مَوْضِعُ الْمُقَاتَلَةِ مِنْهُمْ، فَمَنْ وَجَدُوهُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ فَالظَّاهِرُ أَنَّهُ مُقَاتِلٌ، وَإِنَّمَا يُبْنَى الْحُكْمُ عَلَى الظَّاهِرِ حَتَّى يَتَبَيَّنَ خِلَافُهُ. إِلَّا أَنْ يَرَوْا رَجُلًا عَلَيْهِ سِيمَاءُ الْمُسْلِمِينَ أَوْ سِيمَاءُ أَهْلِ الذِّمَّةِ لِلْمُسْلِمِينَ، فَحِينَئِذٍ يَجِبُ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَثَبَّتُوا فِي أَمْرِهِ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ حَالُهُ

“Nëse muslimanët hyjnë me forcë në një qytet prej qytetëve të mushrikve, atëherë nuk ka dëm në vrasjën e atij që e takojnë prej burrave të tyre ngase ky është vend i luftës (që luftohet) ndaj tyre. Ai që gjindet në atë vend atëherë e jashtmja e tij tregon se ai është luftëtar, dhe vërtetë që ne e ndërtojmë gjykimin në të jashtmen derisa të qartësohet e kundërta. Me përjashtim nëse e shohin ndonjë njeri që ka dukje të muslimanve apo të ‘ehli-dhimmeti’ atëherë është vaxhib (obligim) t’a shqyrtojnë gjendjen e tij derisa të i’u bëhet e qartë atyre gjendja e tij.”[31]

Transmetohet në sahihun e Muslimit:

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ ح وَحَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَإِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي مُعَاوِيَةَ كِلَاهُمَا عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي ظِبْيَانَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَهَذَا حَدِيثُ ابْنِ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَرِيَّةٍ فَصَبَّحْنَا الْحُرَقَاتِ مِنْ جُهَيْنَةَ فَأَدْرَكْتُ رَجُلًا فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَطَعَنْتُهُ فَوَقَعَ فِي نَفْسِي مِنْ ذَلِكَ فَذَكَرْتُهُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَقَتَلْتَهُ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا قَالَهَا خَوْفًا مِنْ السِّلَاحِ قَالَ أَفَلَا شَقَقْتَ عَنْ قَلْبِهِ حَتَّى تَعْلَمَ أَقَالَهَا أَمْ لَا فَمَا زَالَ يُكَرِّرُهَا عَلَيَّ حَتَّى تَمَنَّيْتُ أَنِّي أَسْلَمْتُ يَوْمَئِذٍ قَالَ فَقَالَ سَعْدٌ وَأَنَا وَاللَّهِ لَا أَقْتُلُ مُسْلِمًا حَتَّى يَقْتُلَهُ ذُو الْبُطَيْنِ يَعْنِي أُسَامَةَ قَالَ قَالَ رَجُلٌ أَلَمْ يَقُلْ اللَّهُ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَقَالَ سَعْدٌ قَدْ قَاتَلْنَا حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَأَنْتَ وَأَصْحَابُكَ تُرِيدُونَ أَنْ تُقَاتِلُوا حَتَّى تَكُونُ فِتْنَةٌ

“Na ka treguar ebu Bekr ibnu ebij Shejbete (që ka thënë) se na ka treguar ebu Khalid el-Ehmeru (që ka thënë) se na ka treguar ebu Kurejbin (që ka thënë) se na ka treguar Is’hak ibnu Ibrahim nga Mu’avijeh dhe që të dytë nga el-‘Ameshi nga ebij Dhibjan nga Usametu ibnu Zejdin – e ky është hadithi i ibnu ebij Shejbes – se (Usameh) ka thënë: ‘Na dërgoi i Dërguari i Allahut ﷺ në një ekspedit dhe e sulmuam Hurukatin e Xhuhejnetit në mëngjes ndërsa e pashë një njeri që thoshte: ‘la ilahe illAllah.’ Kështu e godita atë ndërsa në vetën time me brente kjo, i’a tregova Pejgamberit ﷺ këtë, e i Dërguari i Allahut ﷺ tha: ‘A tha la ilahe illAllah dhe e vrite?’ Thashë: ‘O i Dërguari i Allahut vërtetë e tha atë nga frika e armës.’ Tha: ‘A i’a çave zemren atij që t’a dish se a e tha (prej frikës) a jo?’ Nuk u ndal së përsërituri ndaj meje derisa dëshirova që të

[31] Sherh el-Sijer el-Kebir nga el-Sarkhasij, 4/1444.

mos kisha qënë musliman deri atë ditë. (Transmetuesi) thotë se Sa'di ka thënë: 'E unë pasha Allahun nuk do t'a vrasë asnjë musliman sikur që bëri barkoshi (ky është pseudonim që ka për qëllim Usamen).' (Transmetuesi) thotë që një njeri tha: 'A nuk thotë Allahu: **《 *Luftoni ata derisa të mos ketë më fitneh dhe e gjithë feja të jetë për Allahun…* 》** *'[32] Sa'di tha: 'Vërtetë që ne kemi luftuar derisa të mos ketë fitneh ndërsa ti dhe shokët e tu dëshironi të luftoni derisa të ketë fitneh.'"*

Neveviu transmeton në shpjegimin e tij të sahih Muslimit se Sa'di ka thënë:

وَأَنَا وَاللَّهِ لَا أَقْتُلُ مُسْلِمًا حَتَّى يَقْتُلَهُ ذُو الْبُطَيْنِ

"E unë pasha Allahun nuk do t'a vrasë asnjë musliman sikurse bëri barkoshi (Usameh)."

[32] Surja Bekare, ajeti 193.

Pavarsisht faktit që Muhamed ibnu ‘Abdu-Vehab jetoi në një kohë ku shirku dhe kufri ishin përhapur në Gadishullin Arabik, i cili konsiderohët të jetë prej atyre që e ringjallen fenë, ai nuk devijoi prej parimit të gjykimit të përsonit me Islam duke u bazuar në të jashtmen e tij dhe as që do i bënte tekfir në përgjithësi të gjithë njerëzit. Pavarsisht gjykimit të një qyteti për qytet të kufrit për shkak të asaj që e veprojnë njerëzit, dijetarët e Nexhdit ende e gjykonin individin duke u bazuar në të jashtmen e tij, siç do të kuptohet në citatet në vazhdim.

Muhamed ibnu ‘Abdul-Vehab – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

فإن قال قائلهم: إنهم يكفرون بالعموم; فنقول: سبحانك هذا بهتان عظيم، الذي نكفر، الذي يشهد أن التوحيد دين الله، ودين رسوله، وأن دعوة غير الله باطلة، ثم بعد هذا يكفر أهل التوحيد، ويسميهم الخوارج، ويتبين مع أهل القبب على أهل التوحيد; ولكن نسأل الله الكريم، رب العرش العظيم، أن يرينا الحق حقا، ويرزقنا اتباعه، وأن يرينا الباطل باطلا، ويرزقنا اجتنابه، ولا يجعله ملتبسا علينا فنضل .{قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي} الآية، [سورة آل عمران آية: 31] .

> *“Nëse ndonjëri prej tyre thotë se: ‘Ata i bëjnë tekfir të gjithë (njerëzit).’ Themi: ‘I Pastër nga çdo mangësi je Ti (o Allah)! Kjo është një shpifje e madhe.’ Atë të cilin ne e bëjmë tekfir është ai që dëshmon se Teuhidi është feja e Allahut dhe feja e të Dërguarit të Tij dhe së thirrja e dikujt tjetër pos Allahut është e kotë, pastaj pas kësaj i bën tekfir njerëzit e Teuhidit dhe i quan havarixh dhe bëhet bashkë me njerëzit e varrëve kundër njerëzve të Teuhidit. Por ne e lusim Allahun që është Bujar, Zot i fronit madhështorë, që të na tregoj të vërtetën për të vërtetë dhe të na furnizoj me ndjekjen e saj dhe që të na tregoj të kotën për të kotë dhe të na furnizoj me largimin prej saj, e të mos e bëj atë bela për neve që pastaj të devijojmë.*
>
> قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي ﴿٣١﴾
>
> 《 ***Thuaj (**O Muhammed**): nëse vërtet e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua…*** 》 *[Surja Ali ‘Imran, ajeti 31].”*[33]

Gjithashtu ai – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

وأما القول: أنا نكفر بالعموم، فذلك من بهتان الأعداء، الذين يصدون به عن هذا الدين، ونقول: {سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ} [سورة النور آية: 16] .

> *“Sa i përket fjalve: ‘Që unë i bëj tekfir të gjithë.’ Atëherë kjo është prej shpifjve të armiqve të cilët me të ndalojnë nga kjo fe. E ne themi:*
>
> سُبْحَانَكَ هَٰذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

[33] El-Durar el-Senijjeh, 1/63.

《 ***... I Pastër nga çdo mangësi je Ti (****o Allah****), kjo është një shpifje e madhe.*** 》 *[Surja El-Nur, ajeti 16]."*[34]

Gjithashtu ai – *Allahu e mëshiroftë* – ka thënë:

ولكن من أظهر الإسلام وظننا أنه أتى بناقض، لا نكفره بالظن، لأن اليقين لا يرفعه الظن; وكذلك لا نكفر من لا نعرف منه الكفر، بسبب ناقض ذكر عنه، ونحن لم نتحققه

> *"Ndërsa ai që e shfaq Islamin dhe ne supozojmë që ai ka ardhur me ndonjë anulues (nakid) atëherë nuk e bëjmë tekfir atë me supozim ngase bindja nuk asgjësohet me supozim. Gjithashtu ne nuk e bëjmë tekfir atë që nuk dim prej tij kufr, me sebebin e rënies në ndonjë anulues që është thënë për të ndërsa ne nuk e vërtetuam tek ai këtë."*[35]

'Abdul-Latif ibnu 'Abur-Rahman ibnu Hasen në mbrojtje të Muhamed ibnu 'Abdul-Vehabit – *Allahu e mëshiroftë që të dytë* – thotë:

ولكن هذا المعترض لا يتحاشى من الكذب ولو كان من الميتة والموقوذة والمتردية، وما رأيت شيخ الإسلام أطلق على بلد من بلاد المنتسبين إلى الإسلام إنها بلد كفر، ولكنه قرر أن دعاء الصالحين وعبادتهم بالاستعانة والاستغاثة والذبح والنذر والتوكل، على أنهم وسائط بين العباد وبين الله في الحاجات والمهمات، هو دين المشركين وفعل الجاهلية الضالين من الأميين والكتابيين، فظنَّ هذا أن لازم قوله أنه يحكم على هذه البلاد أنها بلاد كفر، وهذا ليس بلازم، ولو لزم، فلازم المذهب ليس بمذهب، ونحن نطالب الناقل بتصحيح نقله. نعم؛ ذكر الحنابلة وغيرهم أن البلدة التي تجرى عليها أحكام الكفر، ولا تظهر فيها أحكام الإسلام بلدة كفر؛ وما ظهر فيها هذا وهذا فقد أفتى فيها شيخ الإسلام ابن تيمية بأنه يراعى فيها الجانبان فلا تعطى حكم الإسلام من كل وجه، ولا حكم الكفر من كل وجه، كما نقله عنه ابن مفلح وغيره.

> *"Ndërsa ky kundërshtari ('Uthman ibnu Mensur*[36]*) nuk i shamnget gënjeshtrës edhe nëse është prej të sëmurve të molist për vdekje. Nuk e kam parë që shejkhul-islami (Muhamed ibnu 'Abdul-Vehabi) të thotë për ndonjë vend prej vendëve që i përshkruhen Islamit se ato janë vende të kufrit, përkundrazi ai pohoi, se thirrja e të mirve dhe adhurimi i tyre me kthim për ndihmë, thirrjës për ndihmë, me kurban dhe tevekul, mbi parimin që ata janë ndërmjetës mes robrve dhe Allahut në nevoja dhe punë, (pra, pohoi) që kjo është feja e mushrikve dhe nga veprat e të devijuarve të xhahiljetit prej analfabetve dhe atyre që kanë libër. Ky mendoi se është domosdoshmëri e fjalve të tij (Shejkhut) se i gjykon këto vende për vende të kufrit. E kjo nuk është domosdoshmëri por edhe nëse është domosdoshmëri atëherë domosdoshmëria e medh'hebit nuk është në vetveti medh'heb. E ne kërkojmë që t'a saktësoj transmetimin ai që e ka transmetuar. Po, hanbelit dhe të tjerët pos tyre përmendën që në një vend ku zbatohen gjykimet e kufrit dhe nuk shfaqen në të gjykimet e Islamit atëherë është vend i kufrit. E ç'ka shfaqet në të prej kësaj e kësaj (të dyjave, kufrit dhe Islamit) atëherë vërtetë shejkhul-islam ibnu tejmijjeh dha fetva që të dyja anët merrën parasysh. Nuk i jepet gjykimi me Islam nga çdo*

[34] El-Durar el-Senijjeh, 1/99.

[35] El-Durar el-Senijjeh, 1/63.

[36] 'Uthman ibnu Mensur është njeriu që 'Abdul-Latifi i është përgjigjur në librin e tij "Misbah el-Dhalem" duke i demantuar disa akuza të tij që i'a ka bërë Muhamed ibnu 'Abdul-Vehabit në librin "Xhila el-Gumeh fi tekfir hadhihi el-Umeh".

anë e as gjykimi me kufr nga çdo anë sikurse është transmetuar nga ibnu Muflih dhe të tjerë pos tij.

وقوله : (فلا تؤكل ذبائحهم عنده ولا تحل نساؤهم). فهذا من نمط ما قبله ، والشيخ لا يمنع من ذبيحة الشخص المعين إذا شهد أن لا إله إلا الله، وأن محمدًا رسول الله، ودخل في الإسلام، ما لم يأتِ بمانع يمنع من حل ذبحه، وكذا حكم النساء، فكيف يقول ذلك في أهل بلد وأهل قرية لا يعلم تفاصيل أحوالهم وما يجري منهم من النواقص إلا الله عالم الغيب والشهادة.

Fjalët e tij ('Uthmanit): 'Atëherë sipas tij e therura e tyre nuk duhet ngrënë e as gratë e tyre nuk janë hallall (për martesë).' Këto (fjalë) janë të llojit të njëjtë sikurse ato para këtyre. Shejkhu nuk e ndalon të theruren e individit të caktuar nëse dëshmon la ilahe illAllah dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahu dhe që hynë në Islam derisa nuk vjen me diçka që e bën të ndaluar të theruren e tij, kështu është edhe gjykimi për gruan. E si t'a thotë këtë për banoret e vendit apo banoret e fshatit ku nuk i di detajet e gjendjeve të tyre dhe asaj ç'ka verpojnë ata prej anuluesve që vetëm Allahu është i Dituri për të fshehtën dhe të pranishmën."[37]

Hamad ibnu Nasir bin Ma'mer – *Allahu e mëshrifotë* – ka thënë:

ولا يلزمنا على هذا تكفير من مات في الجاهلية قبل ظهور الدين، فإنا لا نكفر الناس بالعموم، كما أنا لا نكفر اليوم بالعموم، بل نقول: من كان من أهل الجاهلية عاملاً بالإسلام تاركاً للشرك فهو مسلم، وأما من كان يعبد الأوثان ومات على ذلك قبل ظهور هذا الدين، فهذا ظاهره الكفر، وإن كان يحتمل أنه لم تقم عليه الحجة الرسالية لجهله وعدم من ينبهه، لأنا نحكم على الظاهر، وأما الحكم على الباطن فذلك إلى الله تعالى، لا يعذب أحداً إلا بعد قيام الحجة عليه، كما قال تعالى: {وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولاً} [سورة الإسراء آية: 15] . وأما من مات منهم مجهول الحال، فهذا لا نتعرض له، ولا نحكم بكفره ولا بإسلامه، وليس ذلك مما كلفنا به، {تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ} [سورة البقرة آية: 134] : فمن كان منهم مسلماً أدخله الله الجنة، ومن كان كافراً أدخله النار

"Nuk është e domosdoshme që të bëhet tekfir ai që ka vdekur në xhahiljet para se të shfaqej feja ngase ne nuk i bëjmë tekfir njerëzit në përgjithësi sikurse që nuk i bëjmë tekfir në përgjithësi sot. Përkundrazi ne themi: 'Ai që është prej njerëzve të xhahiljetit i cili vepron me Islam dhe e braktis shirkun atëherë i tilli është musliman.' E sa i përket atij që i adhuron idhujt dhe vdes kështu para se të shfaqej feja atëherë e jashtmja e tij është kufri edhe nëse është e mundur që argumenti nuk i është ngritur atij për shkak të injorancës apo të mos informimit ngase ne gjykojmë nga e jashtmja e sa i përket gjykimit të brëndshëm atëherë kjo i takon Allahut – të Lartësuar – i cili nuk e dënon askënd vetëm pasi që argumenti t'i ngritet atij sikurse tha – i Lartësuari:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

《 ***... dhe Ne nuk ndëshkojmë përderisa të çojmë të Dërguar.*** 》 *[Surja Isra', ajeti 15]*

[37] Misbah el-Dhalem.

Sa i përket atij që ka vdekur prej tyre me gjendje të panjohur atëherë ne nuk e gjurmojmë gjendjen e tij dhe nuk e gjykojmë as me kufr e as me Islam, e kjo nuk është ajo për të cilën jemi të ngarkuar.

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

《 ***Ai popull tashmë ka kaluar. Ata do të marrin shpërblimin për çfarë fituan, dhe ju do të shpërbleheni për çfarë ju do të fitoni dhe ju nuk do të pyeteni për çfarë ata punuan.*** 》 *[Surja Bekareh, ajeti 134]*

Ai që prej tyre ka qënë musliman atëherë Allahu do t'a fusë në xhenet dhe ai që ka qënë kafir do të hyjë në zjarr."[38]

[38] El-Durar el-Senijjeh, 7/145.

Përfundimi

Pika ku kemi gabuar në këtë çështje së bashku me të vërtetën i ka përmbledhur Imam Shafi'iju – *Allahu e mëshiroftë* – në "*el-Umm*" ku thotë:

فَوَجَبَ عَلَى مَنْ عَقَلَ عَنِ اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ الظُّنُونَ كُلَّهَا فِي الْأَحْكَامِ مُعَطَّلَةً ، فَلَا يَحْكُمُ عَلَى أَحَدٍ بِظَنٍّ

> *"Është vaxhib për atë që kupton diçka prej Allahut t'i bëj supozimet, që të gjitha, në gjykime të kota, nuk gjykohet mbi askënd me supozim."*[39]

E kjo nuk është për shkak të fjalëve të Imam Shafi'ijut por për shkak se ky është kuptimi i saktë i fjalëve të Allahu dhe të Dërguarit të Tij që e sqaruan se gjykimi në dynja bazohet në të jashtmen ndërsa për të brendshmet e ka marrë përgjegjësin Allahu për t'i gjykuar.

Kur i shikoi të gjitha argumentet që i kam përdorur si parim në besimin tim të mëparshëm, tani e shoh se ato të gjitha janë në kundërshtim me parimin që është cekur me lartë; *që të mos gjykohet me supozime*.

Kur thamë se: "*Shumica e njerëzve kanë rënë në shirk dhe kufr, janë injorant për domethënien e Teuhidit, dhe se janë të mbytur në shumë lloje të shirkut të madh.*" Duke u bazuar në këtë e kemi gjykuar përsonin e panjohur që i përshkruhet Islamit si të përfshirë në '*shumicën e njerëzve*'. Kjo bazohet në? Padyshim që në supozimin se i takon shumicës ndërsa e jashtmja e tij tregon atë që Allahu dhe i Dërguari i Tij e kanë bërë parim për gjykimin e tij me Islam të dispozitës. Pra, i'u larguam bindjës së plotë dhe gjykuam me supozime.

Gjithashtu kur thamë: "*Shënjat e Islamit sikur që është fjala la ilahe illAllah Muhamedun rasulullah, namazi dhe agjerimi janë të përbashkëta ndërmjet muslimanve dhe atyre që i përshkruhen Islamit ndërsa bëjnë shirk, andaj nuk janë të mjaftuëshme për gjykimin e dikujt me Islam.*" Atëherë këto fjalë prej fillimit deri në fund janë supozim. Pse? Ngase Allahu nuk e tha këtë, i Dërguari i Tij ﷺ nuk e tha këtë, Sahabet nuk e thanë këtë dhe as Selefët nuk e kuptuan këtë prej argumentëve. E çdo gjë që nuk bazohet në fjalët e Allahut, të Dërguarit të Tij ﷺ dhe në atë që e kuptuan Selefët atëherë ç'ka mund të jetë tjetër pos epshëve, filozofisë dhe supozimëve? A nuk jemi të obliguar t'a ndjekum sunetin e të Dërguarit të Allahu ﷺ dhe të largohemi nga gjërat e shpikura (bidatet)?

Bezari transmeton nga 'Irban ibnu Sarijjeh se i Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë:

فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ؛ فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ

> *"Vërtetë ai që do të jetoj prej juve pas meje do të shoh shumë mospajtime. Përmbajuni sunetit tim dhe sunetit të halifve të udhëzuar të drejtë. Kafshojeni atë me dhëmball. Keni kujdes nga gjërat e shpikura ngase çdo bidat është devijim."*[40]

---

[39] El-Umm, 1/169.

[40] Ibn Maxheh, Ebu Davudi, Tirmidhiju dhe Ahmedi. Bezari ka thënë: "I fortë sahih."

E sfidoj vetën dhe gjithashtu e sfidoj lexuesin e ndëruar i cili e ka mendimin që e kemi pasur me parë; që t'a sjellësh një citat prej Selefit që tregon kuptimin mbi të cilin bazohesh? E nuk do të jetë në gjendje t'a sjellë ngase Selefi nuk kanë dalur jasht kornizave të argumentit. Përkundrazi ata u kapen për sunetin e të Dërguarit të Allahut ﷺ me dhëmball.

Gjithashtu kur thamë: *"Në kohën e të Dërguarit të Allahut njerëzit e kanë ditur kuptimin e fjalës la ilahe illAllah dhe ç'ka kërkon ajo prej braktisjes së shirkut dhe tekfirit të mushrikve por njerëzit nuk e din këtë sot."* Duke u bazuar në këtë e gjykuam përsonin e panjohur që i përshkruhet Islamit si të përfshirë në njerëzit që nuk e din kuptimin e fjalës la ilahe illAllah dhe ç'ka kërkon kjo atëherë edhe kjo është bazuar mbi supozim. Supozon se nuk e dinë ata por nuk je i sigurt. Prej asaj që nuk kemi ndryshuar është se sot në masat e njerëzve mund të ketë dhe ka muvahid që e dinë Teuhidin e Allahut dhe e praktikon. Prandaj pretendimi se ai është prej atyre që nuk e dinë është supozim ndërsa Allahu dhe i Dërguari i Tij ﷺ i kanë bërë të kota të gjitha supozimet kur puna vjen tek gjykimi i një përsonit me Islam kur ai shfaq Islam. Gjithashtu për t'a gjykuar kafir një përson duhet të bazohet mbi bindje dhe jo supozim.

Bazuar në këtë themi sipas librit të Allahut, sunetit të Dërguarit të Tij, dhe kuptimit të Selefit:

1) Ai që është në një dar (vend, qytet) atëherë esenca është se ai është prej njerëzve të atij vendi derisa të tregon të kundërten e asaj që e kundërshton këtë.
2) Ai që e shfaq Islamin gjykohet për musliman në të jashtmen dhe gjykimet, të drejtat, obligimet e muslimanve zbatohen mbi të.
3) Ai që shfaq shirkun apo injorancën në Teuhid apo ndonjë anulues prej anuluesve të Islamit atëherë ai gjykohet për mushrik kafir dhe ajo që e shqipton prej shehadetit, faljes së namazit janë batil dhe nuk merrën parasysh.
4) Ai që e shfaq Islamin por gjithashtu thotë se është pjesë e ndonjë sekti të devijuar si Sufij, Ahmedij, Rafidij, Xhehmij etj. atëherë ai gjykohet me atë që e thotë dhe konsiderohet mushrik kafir për shkak të shirkut të këtyre sektëve.
5) Ai që i përshkruhet Islamit por njihet për kufr atëherë ai është kafir.
6) Ai që e shfaq Islamin dhe shihet me ndonjë kafir apo shihet duke u falur në një xhami e cila njihet për kufr apo shihet duke u falur pas një imami që është kafir atëherë kjo nuk do të thotë që patjetër i tilli është kafir dhe i ka besimet e njëjta sikur imami kafir apo xhamia. Selefi nuk e bënte tekfir askënd vetëm pas shikimit apo dëgjimit nga ai atë që umeti është pajtuar se është kufr që e nxjerr njeriun nga feja.
7) Ai që njihet për një lloj të kufrit apo shirkut ndërsa i përshkruhet Islamit atëherë ai duhet të distancohet prej kufrit dhe shirkut që ka qënë dhe Islami i tij pranohet.

Kjo është ajo që mund të nxirret nga tekstet e Sheriatit. Kjo është ajo e qarta, që nuk përmban dyshime, risi dhe prej anologjive të bashkohorve. Kjo është ajo që kam zgjedhur për t'a ndjekur dhe t'a besoi dhe kjo është ajo për të cilën e nxiti çdo musliman muvahid t'a ndjek dhe t'a besoi.

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ ﴿٣١﴾

《 ***Thuaj** (O Muhammed)**: "Nëse vërtet e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua do t'ju dojë juve Allahu...*** 》 [3:31]

مَّن يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾

《 ***Ai që i bindet të Dërguarit vërtet ai i është bindur Allahut por për atë që shmanget atëherë Ne nuk të kemi dërguar ty si roje për ta.*** 》 [4:80]

وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ۚ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُم بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾

《 ***Kështu Ne e kemi zbritur atë (****Kur'anin****) me gjykim Arabisht. Sikur të ishe ti (****O Muhammed****) që të ndiqje dëshirat e tyre të kota pas dijes që të ka arritur ty atëherë ti nuk do të kesh as ndonjë mbrojtës dhe as ruajtës a përkrahës kundër Allahut.*** 》 [13:37]

E lusim Allahun që të na tregoj të vërtetën për të vërtetë dhe të na furnizoj me ndjekjen e saj dhe që të na tregoj të kotën për të kotë dhe të na furnizoj me largimin prej saj. Amin.

Paqja dhe bekimet qofshin mbi të Dërguarin e Allahut ﷺ, familjen dhe shokët e tij dhe mbi atë që i ndjek ata në mirësi deri në ditën e gjykimit.